

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2009-2010

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

**URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI**

**INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE**

**DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA
MIKROPRZEDSIĘBIORSTW
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
W LATACH 2009-2010**

ŁÓDŹ 2012

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W ŁODZI**

Piotr Ryszard Cmela – Przewodniczący, Edward Bedlechowicz, Mariola Chrobot, Ewelina Herman, Anna Jaeschke, Stanisław Kaniewicz, Sławomir Konczak, Włodzimierz Obraniak, Elżbieta Ossowska, Tomasz Piasecki, Jolanta Włodarczyk, Lilianna Wójcik

SERIA: INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

OPRACOWANIE

Artur Mikulec – Ośrodek Małych i Średnich Przedsiębiorstw

POD KIERUNKIEM Elżbiety Ossowskiej

SKŁAD, GRAFIKA:

Artur Mikulec

Katarzyna Szkopiecka – Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

PROJEKT OKŁADKI

Katarzyna Szkopiecka

Przy publikowaniu danych US – prosimy o podanie źródła

ISBN 978-83-60002-35-3

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa

Nakład 150 egz.

Cena 18,00 zł

PRZEDMOWA

Celem publikacji „Działalność gospodarcza mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim w latach 2009-2010” jest ukazanie mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski oraz innych regionów kraju w oparciu o wybrane wskaźniki opisujące prowadzoną działalność gospodarczą. W opracowaniu, obok informacji z zakresu: liczby mikroprzedsiębiorstw, liczby pracujących, przeciętnej liczby zatrudnionych oraz przeciętnego wynagrodzenia, przedstawiono wyniki tych przedsiębiorstw w postaci wielkości: przychodów i kosztów z całokształtu działalności, wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej oraz produkcji budowlano-montażowej. Publikację przygotowano na podstawie wyników reprezentacyjnego badania przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób, przeprowadzonego na formularzu *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*.

Publikacja składa się z dwóch części. W pierwszej znajdują się ogólne informacje dotyczące metodologii badania SP-3, definicje podstawowych pojęć i wskaźników charakteryzujących działalność gospodarczą mikroprzedsiębiorstw. W części drugiej zamieszczono charakterystykę działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw z terenu województwa łódzkiego w latach 2009-2010 oraz dokonano graficznej prezentacji wyników analizy porównawczej ich działalności na tle pozostałych województw.

Uzupełnieniem publikacji jest aneks tabelaryczny, w którym zaprezentowano wybrane dane oraz wskaźniki z zakresu działalności mikroprzedsiębiorstw w przekroju województw.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

PREFACE

The aim of the study „Economic activity of micro-enterprises in Łódzkie Voivodship in years 2009-2010” is to present micro-enterprises of Łódzkie Voivodship on the backgrounds of Poland and other voivodships based on economic activity indicators. The publication provides information about: number of micro-enterprises, number of employed persons, average paid employment and average wage and salary as well as revenues and costs from total activity, value of retail sales and wholesales, sales of construction and assembly production. The publication was prepared on the basis of the sample survey of micro-enterprises (entities employing up to 9 persons). Data for this survey was collected in the “ Report on the economic activity of enterprises form ”, called SP-3.

This publication consists of two parts. The first of them includes the methodology of SP-3 survey as well as definition of basic terms and indicators defining economic activity of micro-enterprises. The second part contains characteristic of micro-enterprises economic activity in Łódzkie Voivodship in years 2009-2010 and comparison analysis graphs of micro-enterprises economic activity in Łódzkie Voivodship on the background of other voivodships.

The publication also includes tabular part with selected data and indicators concerning activity of micro-enterprises by voivodships.

*Director
of Statistical Office in Lodz*

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'P. Cmela', with a stylized flourish at the end.

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	3
WPROWADZENIE	9
I. UWAGI METODYCZNE	12
I.1. ZAKRES PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY BADANIA	12
I.2. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW	15
I.3. DEFINICJE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO- PRZEDSIĘBIORSTW	19
II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZED- SIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W LATACH 2009-2010	21
II.1. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO- PRZEDSIĘBIORSTW W UJĘCIU TERYTORIALNYM	21
II.2. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO- PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI PKD	25
II.3. ANALIZA SYTUACJI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW NA BAZIE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	29
II.4. WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZED- SIĘBIORSTW W PRZEKROJU WOJEWÓDZTW	39
PODSUMOWANIE	49
ANEKS TABELARYCZNY	52

CONTENTS

PREFACE	3
INTRODUCTION	9
I. METHODOLOGICAL NOTES	12
I.1. SUBJECTIVE AND OBJECTIVE SCOPE OF THE SURVEY	12
I.2. MAIN DEFINITIONS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY	15
I.3. DEFINITIONS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY INDICATORS	19
II. CHARACTERISTIC OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY IN ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN YEARS 2009-2010	21
II.1. SELECTED ASPECTS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY IN TERRITORIAL VIEW	21
II.2. SELECTED ASPECTS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY BY PKD SECTIONS	25
II.3. ANALYSIS OF MICRO-ENTERPRISES SITUATION ON THE BASIS OF ECONOMIC ACTIVITY INDICATORS	29
II.4. MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY INDICATORS BY VOIVODSHIPS	39
SUMMARIZE	49
TABULAR ANNEX	52

SPIS TABLIC

Tabl. 1. Podstawowe dane o przedsiębiorstwach	9
Tabl. 2. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób	21
Tabl. 3. Miejsce mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego według wskaźników przyjętych do analizy	43
Tabl. 4. Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2009-2010 według województw	53
Tabl. 5. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007	55
Tabl. 6. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według formy prawnej i wielkości mikroprzedsiębiorstwa	58
Tabl. 7. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007	59
Tabl. 8. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według województw	62

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w latach 2009-2010 według województw	22
Rys. 2. Dynamika wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w latach 2009-2010 według województw	25
Rys. 3. Struktura mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007	26
Rys. 4. Struktura pracujących ogółem w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007	27
Rys. 5. Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007	29
Rys. 6. Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	33
Rys. 7. Pracujący ogółem i przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw	34
Rys. 8. Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo	35
Rys. 9. Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie	36
Rys. 10. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie	36
Rys. 11. Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw	37
Rys. 12. Udział sprzedaży detalicznej i hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw	38
Rys. 13. Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw	39

LIST OF TABLES

<i>Tabl. 1. Basic data on enterprises</i>	<i>9</i>
<i>Tabl. 2. Enterprises employing up to 9 persons</i>	<i>21</i>
<i>Tabl. 3. Micro-entities of Łódzkie Voivodship by indicators taken for analysis</i>	<i>43</i>
<i>Tabl. 4. Basic data on economic activity of micro-enterprises in 2009-2010 by voivodships</i>	<i>53</i>
<i>Tabl. 5. Selected data on economic activity of micro-enterprises in Poland in 2009-2010</i>	
<i>by PKD 2007 sections</i>	<i>55</i>
<i>Tabl. 6. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland by legal status and size</i>	
<i>of micro-enterprise</i>	<i>58</i>
<i>Tabl. 7. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland in 2009-2010</i>	
<i>by PKD 2007 sections</i>	<i>59</i>
<i>Tabl. 8. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland in 2009-2010 by voivodships</i>	<i>62</i>

LIST OF FIGURES

<i>Fig. 1. Dynamics of the number of the micro-enterprises and total employment in 2009-2010</i>	
<i>by voivodships</i>	<i>22</i>
<i>Fig. 2. Dynamics of the retail and wholesale of the micro-enterprises operating in trade</i>	
<i>in 2009-2010 by voivodships</i>	<i>25</i>
<i>Fig. 3. Structure of the micro-enterprises in Poland in 2009-2010 by PKD 2007 sections</i>	<i>26</i>
<i>Fig. 4. Structure of the total employment in Poland in 2010 by PKD 2007 sections</i>	<i>27</i>
<i>Fig. 5. Dynamics of the number of the micro-enterprises and total employment in Poland</i>	
<i>in 2009-2010 by PKD 2007 sections</i>	<i>29</i>
<i>Fig. 6. Intensity ratio of micro-enterprises</i>	<i>33</i>
<i>Fig. 7. Persons employed and average employment for 1000 micro-enterprises</i>	<i>34</i>
<i>Fig. 8. Indicator of excess of revenues over costs for 1 micro-enterprise</i>	<i>35</i>
<i>Fig. 9. Monthly revenues per 1 employee in microenterprise</i>	<i>36</i>
<i>Fig. 10. Average monthly wage and salary per an employee in micro-enterprise</i>	<i>36</i>
<i>Fig. 11. Indicator of excess revenues over costs in the income of micro-enterprise</i>	<i>37</i>
<i>Fig. 12. The share of retail sales and wholesale in revenues from total micro-enterprises activity</i>	<i>38</i>
<i>Fig. 13. The share of construction output in revenues from total micro-enterprises activity</i>	<i>39</i>

WPROWADZENIE

Sektor mikroprzedsiębiorstw należy do obszarów o kluczowym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego kraju z uwagi na tworzenie miejsc pracy przy wykorzystaniu lokalnych zasobów i potencjału oraz dużą łatwość dostosowywania się do zmieniających się warunków otoczenia. W Polsce mikroprzedsiębiorstwa stanowią najliczniejszą grupę przedsiębiorstw. W polskiej statystyce publicznej (w ślad za zasadami obowiązującymi w statystyce europejskiej) za **mikroprzedsiębiorstwo** uważa się podmiot gospodarki narodowej o liczbie pracujących od 0 do 9 osób prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną¹.

Tabl. 1. Podstawowe dane o przedsiębiorstwach ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Przedsiębiorstwa							
ogółem	1714983	1676775	1714915	1777076	1862462	1673527	1726663
w tym mikroprzedsiębiorstw	1653856	1615167	1652998	1713194	1787909	1604417	1655064
Udział mikroprzedsiębiorstw w % przedsiębiorstw ogółem	96,4	96,3	96,4	96,4	96,0	95,9	95,9
Przychody przedsiębiorstw ogółem							
(w mln zł)	2193125	2264420	2558711	2887730	3213835	3079603	3297338
w tym przychody mikroprzedsiębiorstw (w mln zł)	541390	553120	636690	671063	746497	699097	719908
Udział przychodów mikroprzedsiębiorstw w % przychodów ogółem	24,7	24,4	24,9	23,2	23,2	22,7	21,8

^a Dane zamieszczone w tablicy nie obejmują jednostek prowadzących działalność zakwalifikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007) do sekcji A (Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), K (Działalność finansowa i ubezpieczeniowa) oraz O (Administracja, publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne).

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL), www.stat.gov.pl/bdl oraz publikacja GUS, *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2010 r.*, Warszawa 2011, tabl. 3, str. 45.

¹ Zgodnie z Ustawą o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. art.104 za mikroprzedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który co najmniej w jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

1. zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz
2. osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 mln euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 mln euro.

W latach 2005-2008 w Polsce liczba przedsiębiorstw z roku na rok systematycznie wzrastała. W 2009 r. odnotowano spadek liczby jednostek ogółem – do poziomu z 2005 r., po czym w 2010 r. ponownie odnotowano wzrost liczby przedsiębiorstw ogółem – do poziomu z 2006 r. Wahania liczby przedsiębiorstw spowodowały, że przeciętna dynamika ich liczby w latach 2005-2010 wyniosła 100,0, a średnioroczna liczba przedsiębiorstw w tym okresie kształtowała się na poziomie 1 737,6 tys. jednostek.

Zbliżona tendencja zmian w czasie występowała w Polsce wśród **mikroprzedsiębiorstw, tj. podmiotów o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, prowadzących działalność gospodarczą**. Wynika to z dominującego udziału mikroprzedsiębiorstw w liczbie przedsiębiorstw ogółem, który w latach 2005-2010 wyniósł aż 96,2%. Tym samym średnioroczna liczba przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 0 do 9 osób w badanym okresie (2005-2010) wyniosła 1 671,4 tys. jednostek.

Na duże znaczenie mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dla funkcjonowania i rozwoju polskiej gospodarki wskazuje wartość przychodów osiągniętych przez omawianą grupę przedsiębiorstw. **Chociaż w latach 2009-2010 udział przychodów mikroprzedsiębiorstw w wartości przychodów przedsiębiorstw ogółem zmniejszył się do poziomu odpowiednio 22,7% i 21,8%, to w latach 2007-2008 wyniósł 23,2%, a w latach wcześniejszych przychody osiągnięte przez mikroprzedsiębiorstwa stanowiły prawie 25,0% wartości przychodów przedsiębiorstw ogółem. Dynamika przychodów przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 0 do 9 osób w latach 2005-2010 wyniosła 105,4, podczas gdy dynamika przychodów przedsiębiorstw ogółem kształtowała się na poziomie 107,8.**

W związku z tym, iż zbiorowość mikroprzedsiębiorstw odgrywa zasadniczą rolę w funkcjonowaniu gospodarki wolnorynkowej, od wielu lat podlega regularnej obserwacji statystycznej. Z jednej strony, wielkość populacji mikroprzedsiębiorstw oraz różnorodność działalności gospodarczej tych jednostek utrudnia prowadzenie badań statystycznych i z reguły wymaga przeprowadzania ich na reprezentatywnej próbie losowej tych jednostek. Z drugiej strony, ze względu na stosunkowo „mały rozmiar” prowadzonej działalności gospodarczej, omawiane jednostki najczęściej prowadzą uproszczoną księgowość (np. karta podatkowa) i nie są w stanie dostarczyć zbyt szczegółowych informacji na temat własnej działalności gospodarczej. Ograniczona jest zatem częstotliwość, jak i zakres danych statystycznych udostępnianych przez statystykę publiczną na temat mikroprzedsiębiorstw.

Głównym tematem opracowania jest charakterystyka działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2009-2010 na tle Polski i pozostałych

województw na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego badania SP-3 *Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw (o liczbie pracujących od 0 do 9 osób)*. Pierwszy rozdział publikacji ma charakter wprowadzający. Zamieszczono w nim podstawowe pojęcia z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw oraz zdefiniowano wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw. Wykorzystując zaproponowany zestaw wskaźników diagnostycznych, w rozdziale drugim, przeprowadzono analizę porównawczą działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim w latach 2009-2010. Analizę funkcjonowania przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 0 do 9 osób przeprowadzono na podstawie wartości wskaźników diagnostycznych z zakresu: liczby pracujących i zatrudnionych, kwoty wynagrodzeń, przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej. Ponadto wykorzystano informacje o jednostkach prowadzących działalność handlową (detaliczną, hurtową) oraz budowlano-montażową (według przeważającego rodzaju prowadzonej działalności deklarowanej przez jednostki biorące udział w badaniu). Dodatkową zmienną wykorzystywaną przy wyznaczaniu wskaźników diagnostycznych była liczba mieszkańców danego województwa, według ich faktycznego miejsca zamieszkania, na dzień 31 XII danego roku. Uzupełnienie opracowania stanowi aneks tabelaryczny (tablice 4-8) zawierający dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw oraz wartości obliczonych wskaźników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw.

Dane statystyczne z badania SP-3 za lata 2009-2010 są w publikacji prezentowane według aktualnie obowiązującej klasyfikacji PKD 2007. Ponadto prezentowane dane dotyczą zbiorowości mikroprzedsiębiorstw aktywnych, tj. prowadzących działalność gospodarczą w okresie sprawozdawczym.

I. UWAGI METODYCZNE

I.1. ZAKRES PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY BADANIA

Podstawowym badaniem statystycznym mikroprzedsiębiorstw jest reprezentacyjne, roczne badanie *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*. Jest ono realizowane przez GUS od 1990 r. na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na kolejne lata. Od 2009 r. zbieraniem danych od respondentów z terenu całego kraju zajmuje się Urząd Statystyczny w Łodzi, specjalizujący się w badaniach małych i średnich przedsiębiorstw.

Jednostkami zobowiązanymi² do wypełnienia formularza SP-3 są podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób, tj.:

- **osoby fizyczne** (z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne),
- **osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej** prowadzące działalność w formie: spółek handlowych (osobowych i kapitałowych), spółek cywilnych, przedsiębiorstw państwowych, spółdzielni, oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych,

których działalność zaklasyfikowano według **PKD 2007**³ do sekcji:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A, działy: 02 – leśnictwo i pozyskiwanie drewna; 03 – rybactwo),
- Górnictwo i wydobywanie (sekcja B),
- Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C),
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D),
- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E),
- Budownictwo (sekcja F),

² Próba losowa stanowi 4% populacji mikroprzedsiębiorstw, tj. około 110 tys. jednostek, przy czym zbiór ten w około 80% stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a w około 20% stanowią osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

³ W stosunku do obowiązującej klasyfikacji PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem *przemysł* sekcje: *górnictwo i wydobywanie* (sekcja B), *przetwórstwo przemysłowe* (sekcja C), *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych* (sekcja D) oraz *dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* (sekcja E).

- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G),
- Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H),
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I),
- Informacja i komunikacja (sekcja J),
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K, działy: 64 – finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych; 66 – działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne),
- Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L),
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M),
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N),
- Edukacja (sekcja P, z wyłączeniem szkolnictwa wyższego),
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q, z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej),
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R),
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S, działy: 95 – naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; 96 – pozostała indywidualna działalność usługowa).

Badaniem SP-3 nie są objęte podmioty sprawozdawcze, które nie prowadzą działalności gospodarczej na zasadach wolnorynkowych: fundacje, fundusze, kościoły, stowarzyszenia, organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, organizacje pracodawców, samorząd gospodarczy i zawodowy, przedstawicielstwa zagraniczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz podmioty, których przeważającym rodzajem działalności gospodarczej jest działalność zaklasyfikowana według **PKD 2007** do sekcji:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A, gospodarstwa rolne),
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K, banki, domy maklerskie, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, towarzystwa ubezpieczeniowe, towarzystwa i fundusze inwestycyjne oraz narodowe fundusze inwestycyjne, towarzystwa i fundusze emerytalne),
- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O),
- Edukacja (sekcja P, szkolnictwo wyższe),

- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej),
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S, organizacje członkowskie),
- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T),
- Organizacje i zespoły eksterytorialne (sekcja U).

Dane statystyczne o działalności gospodarczej za rok poprzedni przekazywane są przez jednostki na formularzu SP-3 raz w roku – do 16 marca. Zakres danych niezbędnych do wypełnienia sprawozdania SP-3 uzależniony jest od rodzaju faktycznie prowadzonej działalności gospodarczej⁴ oraz od rodzaju ewidencji księgowej mikroprzedsiębiorstwa. Informacje niezbędne do wypełnienia formularza dotyczą:

- podstawowych informacji o przedsiębiorstwie (dane adresowe, forma prawna, rok powstania, rodzaj prowadzonej działalności, typ ewidencji, itp.),
- pracujących i wynagrodzeń,
- wartości środków trwałych i nakładów na środki trwałe,
- wyników prowadzonej działalności (przychody, koszty, zapasy, podatki).

W badaniu zbierane są ponadto informacje z zakresu: podatku dochodowego, podatku VAT należnego i naliczonego oraz podatku akcyzowego ujęte zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sprawozdanie SP-3 zawiera także dział informacji specjalistycznych wypełniany przez jednostki prowadzące działalność gospodarczą:

- handlową (wartość sprzedaży detalicznej i hurtowej, liczbę punktów sprzedaży detalicznej, powierzchnię sprzedażową),
- gastronomiczną (wartość przychodów ze sprzedaży z działalności gastronomicznej, liczbę placówek gastronomicznych),
- transportową (liczbę taksówek osobowych, przewozy pasażerów, przebieg ogólny taksówek w km, liczbę autobusów, liczbę miejsc w autobusach),
- z zakresu ochrony zdrowia (liczba udzielonych porad przez lekarzy medycyny i dentystów).

⁴ Jednostka sprawozdawcza wykazuje przeważający rodzaj prowadzonej działalności według PKD, (tj. działalność, która była przeważającą w ciągu ostatnich 3 lat i która w przyszłości będzie nadal dominować), który w danym roku sprawozdawczym może odbiegać od PKD wykazanego w rejestrze REGON.

Uogólnione wyniki badania SP-3 są dostępne, m.in. w zakresie pracujących i wynagrodzeń, przychodów i kosztów oraz (przy zachowaniu odpowiedniej precyzji wyników) prezentowane są w dwóch przekrojach: na poziomie **województw** oraz oddzielenie dla Polski według **rodzaju działalności PKD, formy prawnej** oraz **wielkości mikro-przedsiębiorstwa** (mierzonej liczbą osób pracujących).

I.2. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

Objaśnienia podstawowych pojęć.

Przychody z całokształtu działalności gospodarczej obejmują:

- a) **przychody netto ze sprzedaży** w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę **produktów** (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami;
- b) **przychody ze sprzedaży towarów i materiałów**, tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów wytworzonych przez jednostkę, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji; przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych,
- c) **pozostałe przychody operacyjne**, tj. przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa,
- d) **przychody finansowe**, tj. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej obejmują:

- a) **koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów** związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem (koszty działalności operacyjnej) pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów,
- b) **pozostałe koszty operacyjne**, tj. koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub całość wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na prawne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe,
- c) **koszty finansowe**, tj. m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Wskaźnik poziomu kosztów to wyrażona w % relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej do przychodów z całokształtu działalności gospodarczej.

Do **pracujących** zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania), tj. osoby zatrudnione w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- pracodawców i pracujących na własny rachunek właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami rodzin, z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują w spółce,
- agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- osoby wykonujące pracę nakładczą,

- członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, które funkcjonują w oparciu o prawo spółdzielcze.

Do pracujących zalicza się ponadto osoby wykonujące pracę za granicą (na rzecz jednostek krajowych, w których zostały zatrudnione), niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia.

Pracujący w głównym miejscu pracy to osoby, które w jednostce sprawozdawczej oświadczyły, że to miejsce pracy jest ich głównym miejscem pracy.

Właściciele, współwłaściciele to osoby wykonujące pracę na własny rachunek, tzn. prowadzące własne przedsiębiorstwo, bądź wykonujące wolny zawód (z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują w spółce – nie dotyczy to właścicieli nadzorujących działalność spółki).

Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego wynagrodzenia (bezpłatnie) pomagają w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej, w tym również w prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

Do **zatrudnionych pracowników** zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania z wyjątkiem osób: wykonujących pracę nakładczą, zatrudnionych poza granicami kraju, przebywających na urloпах wychowawczych, pozostających na urloпах rehabilitacyjnych,
- zatrudnionych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z funduszu pracy,
- osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej,
- osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie o naukę zawodu,
- osoby pracujące w przedsiębiorstwach w formie zorganizowanych grup roboczych, tzn. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), żołnierzy, skazanych, junaków obrony cywilnej, junaków straży przemysłowej i pożarnej, osoby odbywające w przedsiębiorstwach zastępczą służbę poborowych.

Przeciętną liczbę zatrudnionych w roku oblicza się jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez 12 (bez względu na to, czy przedsiębiorstwo funkcjonowało przez cały rok, czy też nie), natomiast przeciętne zatrudnienie w miesiącu przedsiębiorstwo oblicza na podstawie sumy stanów dziennych, tj. w pierwszym i ostatnim

dniu miesiąca, podzielonej przez dwa, po uprzednim przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonych w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy.

Wynagrodzenia brutto obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca.

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne obejmuje wynagrodzenia brutto przypadające na jednego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę.

Nakłady na środki trwałe są to poniesione w okresie sprawozdawczym nakłady na nabycie (w tym również zakup środków trwałych niewymagających montażu lub instalacji) bądź wytworzenie dla własnych potrzeb środków trwałych, nakłady na środki trwałe w budowie (niezakończone, tj. na przyszłe środki trwałe), na ulepszenia własnych środków, na ulepszenia w obcych środkach trwałych oraz inne nakłady związane z budową środka trwałego (razem z kosztami ponoszonymi przy ich nabyciu, tj. kosztami transportu, załadunku, ubezpieczenia w drodze, ceł, itp.). Podziału nakładów na środki trwałe (w tym również nakładów na budowy rozpoczęte, a niezakończone) na grupy i rodzaje dokonano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1317 z późn. zm.).

Środki trwałe są to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznego użytkowania dłuższym niż rok i obejmują: grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu), budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego), urządzenia techniczne i maszyny, środki transportu, inne środki trwałe (narzędzia, przyrządy, ruchomości, wyposażenie, inwentarz żywy).

Sprzedaż detaliczna to sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych) w punktach sprzedaży detalicznej, innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach odpowiadających potrzebom indywidualnych konsumentów. W wartości sprzedaży detalicznej uwzględnia się wartość wytworzonych wyrobów sprzedawanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej. Sprzedaż detaliczna uwzględnia również dane

z jednostek prowadzonych przez agentów, nie uwzględnia natomiast wartości sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową. Sprzedaż detaliczna realizowana jest w cenach płaconych przez konsumentów (ceny realizacji), łącznie z podatkiem od towarów i usług VAT.

Sprzedaż hurtowa to działalność polegająca na odsprzedaży zakupionych towarów we własnym imieniu, zwykle nieostatecznym odbiorcom (innym hurtownikom, detalistom, producentom). Wartość sprzedaży hurtowej w cenach realizacji (łącznie z podatkiem VAT) obejmuje wartość sprzedanych towarów z magazynów hurtowych, własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność jednostki sprawozdawczej.

Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej jest to wartość sprzedanych robót budowlano-montażowych zrealizowanych w ciągu roku na terenie kraju siłami własnymi, tj. bez podwykonawców, na rzecz zleceniodawców. Wartość ta wyrażana jest w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług VAT. Roboty budowlano-montażowe obejmują działalność polegającą na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonywanie elementów nośnych, przegród budowlanych, układanie i pokrywanie dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych.

I.3. DEFINICJE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW

W publikacji zaproponowano następujący zbiór potencjalnych wskaźników diagnostycznych z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw:

- 1) **Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw** – liczba przedsiębiorstw, które faktycznie prowadziły działalność gospodarczą i zatrudniały do 9 osób, przypadająca na 100 tys. mieszkańców.
- 2) **Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw** – liczba osób pracujących ogółem (według stanu na dzień 31 XII), w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw.
- 3) **Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw** – liczba osób zatrudnionych na umowę o pracę przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

- 4) **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)** – różnica między wartością przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo.
- 5) **Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)** – wartość miesięcznych przychodów z całokształtu działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1 pracującego.
- 6) **Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie** – stosunek miesięcznej kwoty wynagrodzeń brutto do przeciętnej liczby zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.
- 7) **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)** – wskaźnik mówiący o tym, jaką część przychodów stanowiła osiągnięta przez mikroprzedsiębiorstwa nadwyżka przychodów nad ich kosztami.
- 8) **Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w wartości przychodów (łącznie z podatkiem VAT) z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.
- 9) **Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w wartości przychodów (łącznie z podatkiem VAT) z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.
- 10) **Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w wartości przychodów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W LATACH 2009-2010

II.1. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW W UJĘCIU TERYTORIALNYM

W latach 2009-2010 liczba mikroprzedsiębiorstw w Polsce, faktycznie prowadzących działalność gospodarczą, kształtowała się na poziomie – odpowiednio 1666,1 tys. oraz 1716,3 tys., a więc wzrosła o 3,0%. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej na terenie województwa łódzkiego, w latach 2009-2010, stanowiły odpowiednio 6,5% oraz 6,7% ogółu jednostek w skali całego kraju (107,8 tys. i 115,4 tys. jednostek).

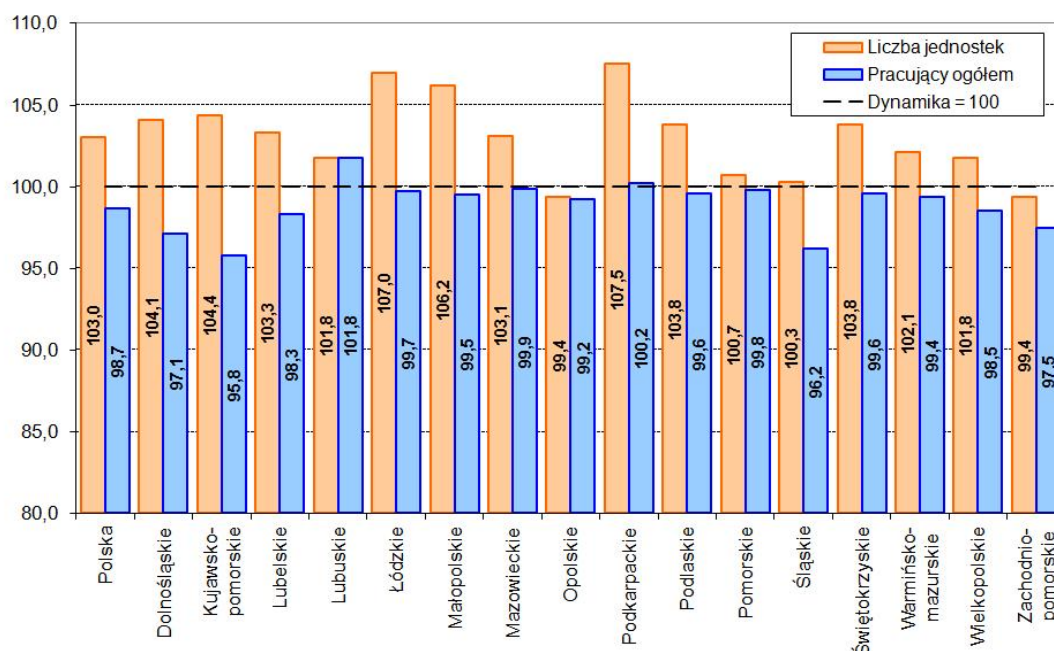
Tabl. 2. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mikroprzedsiębiorstwa		Struktura mikroprzedsiębiorstw (w %)	
	2009	2010	2009	2010
POLSKA	1666116	1716255	100,0	100,0
Dolnośląskie	130247	135559	7,8	7,9
Kujawsko-pomorskie	81332	84946	4,9	4,9
Lubelskie	70750	73120	4,2	4,3
Lubuskie	43770	44568	2,6	2,6
Łódzkie	107840	115401	6,5	6,7
Małopolskie	146837	155946	8,8	9,1
Mazowieckie	274509	283081	16,5	16,5
Opolskie	37067	36834	2,2	2,1
Podkarpackie	63280	68035	3,8	4,0
Podlaskie	40378	41908	2,4	2,4
Pomorskie	110885	111667	6,7	6,5
Śląskie	198088	198630	11,9	11,6
Świętokrzyskie	45130	46867	2,7	2,7
Warmińsko-mazurskie ...	54234	55397	3,3	3,2
Wielkopolskie	170188	173286	10,2	10,1
Zachodniopomorskie	91581	91011	5,5	5,3

Warto zauważyć (zob. tablica 2), że województwo łódzkie znalazło się w pierwszej trójce województw, w których odnotowano największy względny przyrost liczby mikroprzedsiębiorstw (o 7,0%). Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw wystąpił w 14 z 16 województw – największy w województwie podkarpackim (o 7,5%), natomiast nieznaczny

ich spadek odnotowano jedynie w dwóch województwach – opolskim (o 0,6%) oraz zachodniopomorskim (o 0,6%).

Rys. 1. **Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w latach 2009-2010 według województw**

Wzrostowi liczby mikroprzedsiębiorstw w latach 2009-2010 towarzyszył spadek liczby pracujących w tych jednostkach, który w skali całego kraju wyniósł 47,5 tys. osób, tj. 1,3%. Największy spadek liczby pracowników mikroprzedsiębiorstw w ujęciu względnym nastąpił w województwach: kujawsko-pomorskim (o 4,2%), śląskim (o 3,8%), dolnośląskim (o 2,9%) i zachodniopomorskim (o 2,5%). Wzrost liczby pracujących odnotowano jedynie w województwie lubuskim (o 1,8%) oraz podkarpackim (o 0,2%). Porównując dynamikę liczby mikroprzedsiębiorstw i liczby pracujących w tych jednostkach według województw na tle całego kraju należy zauważyć, że w latach 2009-2010 w województwie łódzkim nastąpił większy wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw (o 7,0%), niż przeciętnie w Polsce (o 3,0%), któremu towarzyszył mniejszy spadek ogólnej liczby pracujących w tych jednostkach (odpowiednio o 0,3% i 1,3%) – zob. rysunek 1. Podobna, korzystna sytuacja w zakresie dynamiki zmian liczby jednostek i liczby pracujących wystąpiła jeszcze w małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, podlaskim oraz świętokrzyskim. W czterech z szesnastu województw, tj. lubuskim, opolskim, pomorskim oraz warmińsko-mazurskim odnotowano, niższą niż przeciętnie w Polsce, dynamikę wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw, przy jednoczesnym mniejszym spadku ogólnej liczby pracujących. Z kolei w dolnośląskim,

kujawsko-pomorskim i lubelskim dynamika zmian liczby jednostek była korzystniejsza w województwie niż w skali całego kraju, lecz odnotowano głębszy niż w Polsce spadek liczby pracujących ogółem. Ostatnią grupę stanowiły dwa województwa – wielkopolskie i zachodniopomorskie, w których zarówno pod względem liczby mikroprzedsiębiorstw, jak i osób w nich pracujących odnotowano niższą dynamikę wzrostu (lub głębszy spadek) niż w skali całego kraju.

Wyniki badania SP-3 o działalności gospodarczej przedsiębiorstw (do 9 osób pracujących) dostarczają szczegółowych danych na temat pracujących według głównego miejsca pracy, wymiaru czasu pracy, płci oraz przeciętnego zatrudnienia i wynagrodzeń. W Polsce w latach 2009-2010 udział osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach (dla których jest to główne miejsce pracy) w liczbie pracujących ogółem kształtował się na tym samym poziomie 80,4%. W tym samym okresie w województwie łódzkim w analizowanej grupie przedsiębiorstw odnotowano wzrost udziału pracujących według głównego miejsca pracy z 74,3% do 78,8%.

Dane z zakresu rynku pracy pozwalają również określić odsetek pracujących kobiet, będących „właścicielem” mikroprzedsiębiorstwa (właścicielem, współwłaścicielem mikroprzedsiębiorstwa i bezpłatnie pomagającym członkiem ich rodzin, wspólnikiem pracującym w spółce bez umowy o pracę). Wartości omawianego wskaźnika dla Polski w latach 2009-2010 kształtowały się na poziomie odpowiednio 23,8% i 23,0%, przy czym dla poszczególnych województw mieściły się w przedziale odpowiednio 16,5%-29,1% w 2009 r. oraz 18,8%-28,5% w 2010 r. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach województwa zachodniopomorskiego (29,1% i 28,5%), a wartości najniższe wśród jednostek województw świętokrzyskiego (16,5% w 2009 r.) i śląskiego (18,8% w 2010 r.). W łódzkim w latach 2009-2010 nastąpił wzrost udziału pracujących kobiet będących „właścicielami” mikroprzedsiębiorstw z 20,4% do 23,7%.

W latach 2009-2010 przeciętne zatrudnienie w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce spadło o 4,7% (z 1346,8 tys. osób do 1283,1 tys. osób), podczas gdy zmiany przeciętnego zatrudnienia w ujęciu procentowym na poziomie województw były znacznie większe. Największy spadek średniej liczby osób zatrudnionych w analizowanej grupie jednostek odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim – o 15,8%, dolnośląskim – o 8,4% oraz podkarpackim – o 8,2%. Wzrost przeciętnego zatrudnienia wystąpił jedynie w jednostkach województwa warmińsko-mazurskiego – o 1,3%. W mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego nastąpił spadek średniej liczby osób zatrudnionych – o 1,9%, i w ujęciu względnym był on mniejszy niż w skali całego kraju.

Uzupełnienie wstępnej charakterystyki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski i pozostałych województw stanowi analiza ich przychodów, kosztów oraz wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową, które mają znaczący udział w strukturze przychodów z całokształtu działalności gospodarczej.

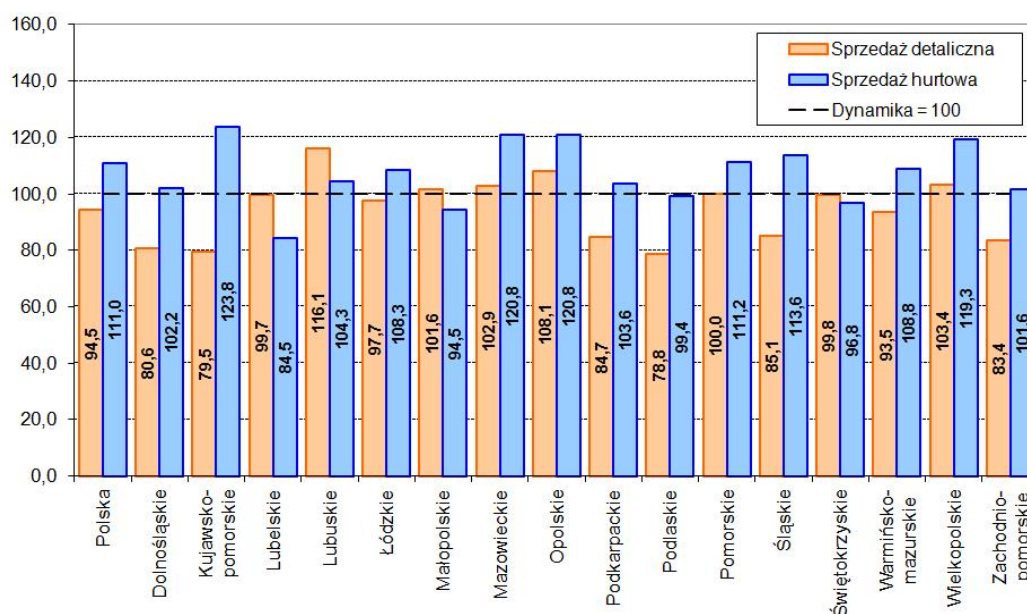
Udziały przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw, mających swoją siedzibę w województwie łódzkim, w przychodach i kosztach mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju, były w latach 2009-2010 na zbliżonym poziomie i wynosiły odpowiednio 5,2% (dla przychodów) i 5,5% (dla kosztów). Największy i najmniejszy udział w przychodach i kosztach sektora mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 miały odpowiednio jednostki z województwa mazowieckiego i opolskiego. Porównując przyrosty przychodów i kosztów w badanym okresie należy stwierdzić, że wzrostowi o 3,2% przychodów uzyskanych przez mikroprzedsiębiorstwa przeciętnie w Polsce odpowiadał wzrost przychodów tej grupy przedsiębiorstw w województwie łódzkim o 9,5%. Z kolei wzrostowi o 2,7% kosztów poniesionych przez mikroprzedsiębiorstwa w skali całego kraju odpowiadał wzrost kosztów tej grupy przedsiębiorstw w województwie łódzkim o 8,2%. Największy spadek przychodów i kosztów mikroprzedsiębiorstw odnotowano wśród jednostek województwa podlaskiego – odpowiednio o 27,8% i o 30,6%.

Zarówno w 2009 r., jak i w 2010 r. mikroprzedsiębiorstwa z terenu województwa łódzkiego, na tle jednostek z pozostałych województw, miały wysoki udział w wartości sprzedaży detalicznej zrealizowanej na terenie całego kraju. Udział wartości sprzedaży detalicznej jednostek mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego, w latach 2009-2010, stanowił odpowiednio 6,2% i 6,5% wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju. Wzrostowi udziału wartości sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego w analizowanym okresie towarzyszył spadek wartości sprzedaży detalicznej o 2,3%, podczas gdy w skali Polski odnotowano spadek wartości sprzedaży detalicznej o 5,5% – zob. rysunek 2. Tylko wśród mikroprzedsiębiorstw pięciu województw odnotowano faktyczny wzrost wartości sprzedaży detalicznej, przy czym największy, tj. 16,1% w jednostkach województwa lubuskiego.

Wartość sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w badanym okresie, na tle jednostek z pozostałych województw, również kształtowała się na wysokim poziomie powodując, że udział wartości sprzedaży hurtowej jednostek z terenu województwa łódzkiego w latach 2009-2010 stanowił odpowiednio 6,7% i 6,6% wartości

sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w Polsce. Obniżeniu udziału wartości sprzedaży hurtowej zrealizowanej przez mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego towarzyszył *de facto* wzrost jej wartości o 8,3%. Był on jednak niższy od wzrostu wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w skali Polski, który wyniósł 11,0% – zob. rysunek 2. Wśród jednostek sześciu województw odnotowano wzrost wartości sprzedaży hurtowej, wyższy niż w skali całego kraju – największy – 23,8% w mikroprzedsiębiorstwach województwa kujawsko-pomorskiego.

Rys. 2. **Dynamika wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w latach 2009-2010 według województw**

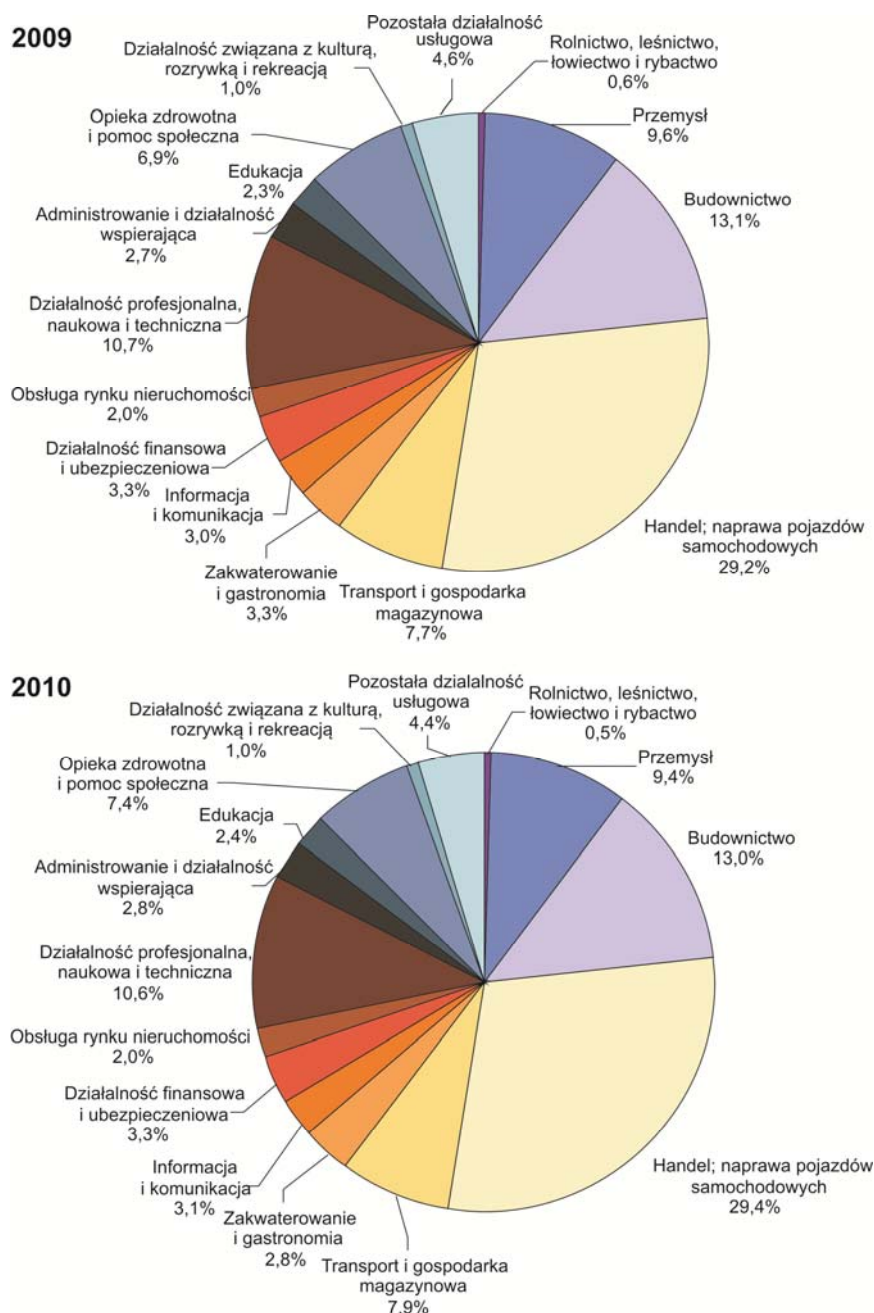
Szczegółowe dane statystyczne o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2009-2010 według województw zamieszczone zostały w tablicy 4 (aneks).

II.2. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI PKD

Analiza działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD jest ograniczona, gdyż z metodologii badania *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw* wynika, że uogólnione wyniki badania są dostępne jedynie w przekroju województw lub według sekcji PKD (zob. rozdział I.1). Nie jest możliwe uzyskanie informacji wynikowych w obydwu tych przekrojach jednocześnie, a zatem analizę działalności mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD można przeprowadzić jedynie na poziomie Polski.

Wobec powyższego, w niniejszym rozdziale przedstawiono strukturę wartości wybranych wskaźników diagnostycznych charakteryzujących działalność gospodarczą mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w skali całego kraju. Szczegółowe dane z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw, w latach 2009-2010, według sekcji PKD zamieszczone zostały w tablicy 5 (aneks).

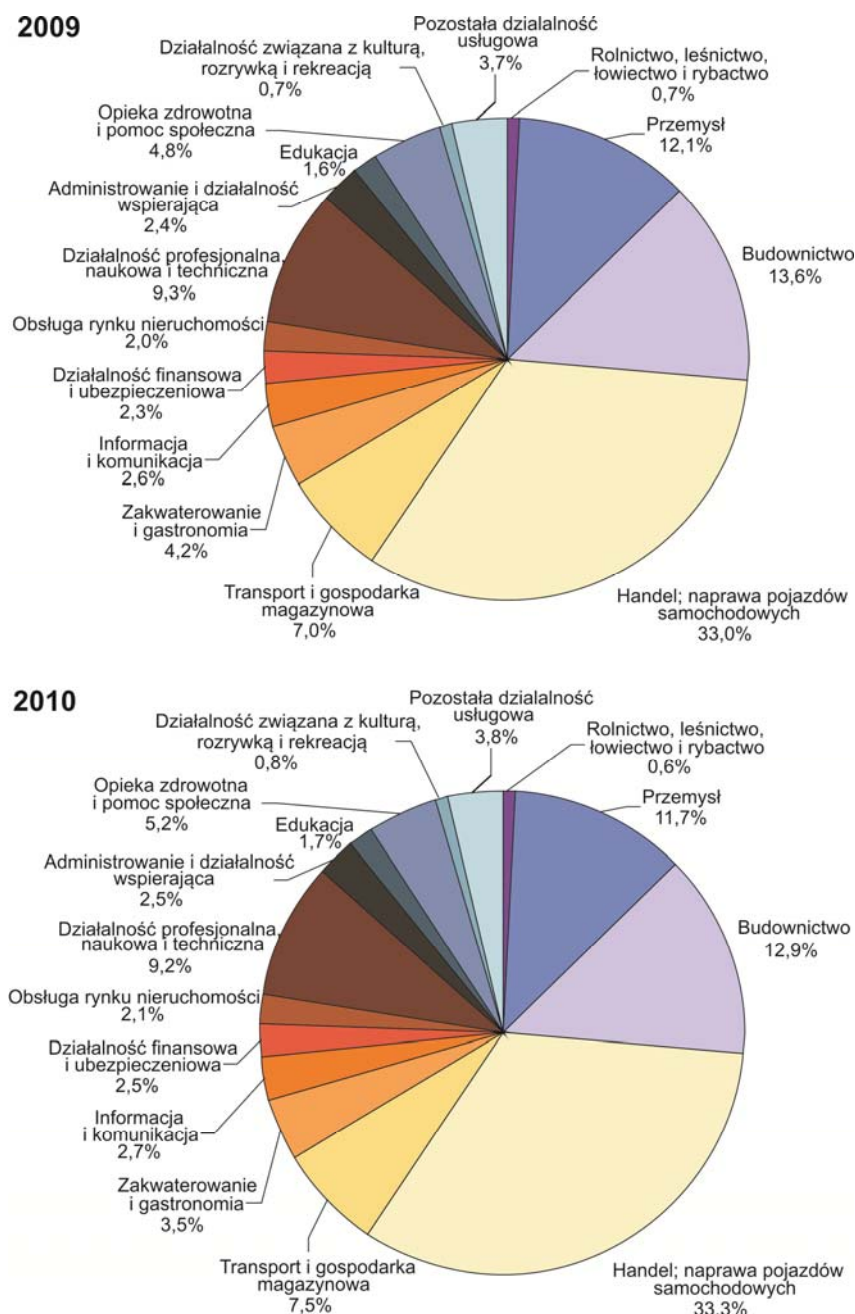
Rys. 3. Struktura mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007

Struktura jednostek o liczbie pracujących od 0 do 9 osób w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007 wskazuje, że pięcioma największymi (najbardziej istotnymi)

sekcjami gospodarki były: *handel, naprawa pojazdów samochodowych; budownictwo; przemysł; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*; oraz *transport i gospodarka magazynowa* (zob. rysunek 3). Zarówno w 2009 r., jak i 2010 r. ww. sekcje PKD skupiały łącznie 70,3% mikroprzedsiębiorstw aktywnie prowadzących działalność gospodarczą.

Rys. 4. **Struktura pracujących ogółem w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007**

Biorąc pod uwagę strukturę osób pracujących ogółem w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007 należy zauważyć, że pięcioma największymi (najbardziej istotnymi) sekcjami gospodarki również były: *handel, naprawa*

pojazdów samochodowych; budownictwo; przemysł; działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz transport i gospodarka magazynowa (zob. rysunek 4). W 2010 r. (w porównaniu z rokiem 2009) udział pracujących w tych sekcjach PKD zmniejszył się do 74,6% (z 75,0%).

Wymienione sekcje wyróżniały się także pod względem udziału przeciętnej liczby osób zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach w latach 2009-2010 na podstawie umowy o pracę: *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (35,4% i 35,9% ogółu zatrudnionych); *budownictwo* (16,0% i 14,5%); *przemysł* (15,5% i 14,5%); *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (7,6% i 7,8%) oraz *transport i gospodarka magazynowa* (6,9% i 7,7%).

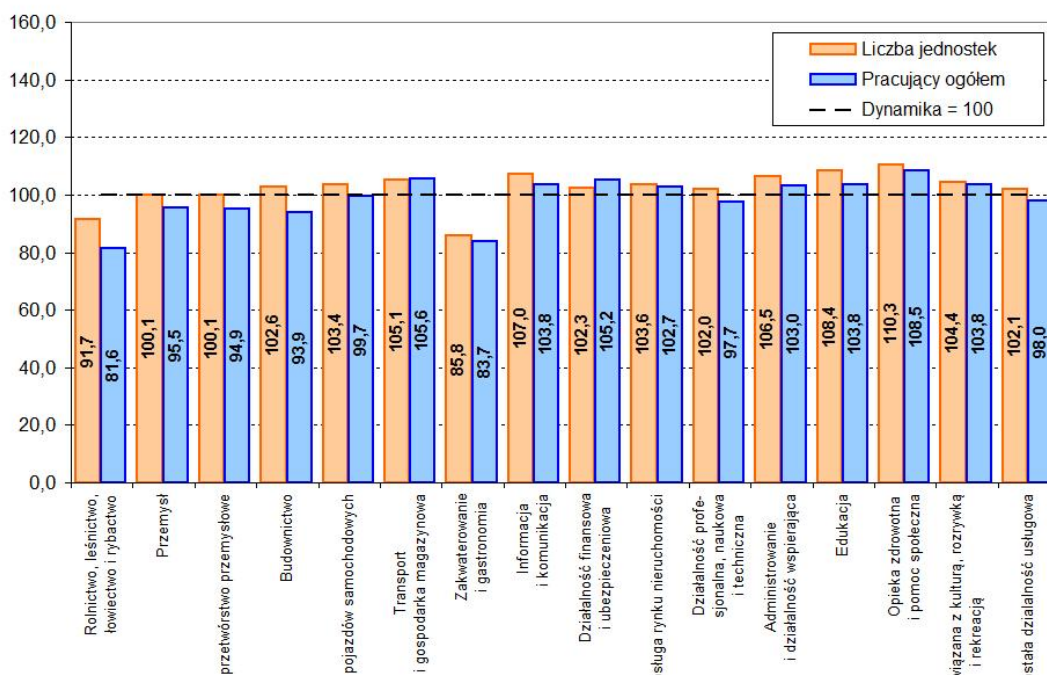
Z punktu widzenia przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce za lata 2009-2010, największy udział w ich tworzeniu miały jednostki z sześciu sekcji PKD, tj. *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (przychody – 46,2%, 45,1%, koszty – 49,3%, 48,2% wartości ogółem); *budownictwo* (przychody – 11,8% i 12,1%, koszty – 10,9%, 11,8% wartości ogółem); *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (przychody – 8,6%, 9,3%, koszty – 9,2%, 10,1% wartości ogółem); *przemysł* (przychody – 7,9% i 8,2%, koszty – 7,5% i 8,1% wartości ogółem) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (przychody – 5,8% i 5,9%, koszty: 4,8% i 4,5% wartości ogółem).

Analiza struktury przychodów i kosztów jednostek pięciu omawianych sekcji działalności gospodarczej i struktury osób w nich pracujących pozwala stwierdzić, że największy udział w generowaniu przychodów i kosztów miały mikroprzedsiębiorstwa z sekcji *działalność finansowa i ubezpieczeniowa*. W 2009 r. 2,3% ogółu pracujących przypadających na jednostki z tej sekcji wygenerowało 8,6% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem, podczas gdy 33,0% osób pracujących w sekcji *handel i naprawy* uzyskało 46,2% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem. Z kolei w 2010 r. 2,5% ogółu pracujących przypadających na jednostki z tej sekcji wygenerowało 9,3% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem, a w sekcji *handel i naprawy* 33,3% osób pracujących uzyskało 45,1% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem.

Na rysunku 5 przedstawiono dynamikę liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007. Największy wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw (o 10,3%) odnotowano w sekcji *opieka zdrowotna i pomoc społeczna*, a największy spadek liczby jednostek od 0 do 9 osób pracujących (o 14,2%) wystąpił w sekcji *zakwaterowanie i gastronomia*. Zmiana liczby podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, prowadzących działalność gospodarczą, w tych dwóch sekcjach

spowodowała podobne zmiany w zakresie liczby osób w nich pracujących – w sekcji *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* wystąpił największy na tle pozostałych sekcji wzrost liczby osób pracujących – o 8,5%, natomiast w sekcji *zakwaterowanie i gastronomia* odnotowano największy spadek liczby osób pracujących – o 18,4%.

Rys. 5. **Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007**

II.3. ANALIZA SYTUACJI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW NA BAZIE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Zasadnicza charakterystyka działalności mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski została oparta na wskaźnikach diagnostycznych zdefiniowanych w I rozdziale opracowania. Zaproponowane wskaźniki dotyczą rynku pracy (pracujący, przeciętne zatrudnienie, wynagrodzenia), przychodów, kosztów, wartości sprzedaży (detalicznej i hurtowej) i produkcji budowlano-montażowej mikroprzedsiębiorstw.

W pierwszej kolejności wyznaczono **wartości wskaźników dla całej zbiorowości mikroprzedsiębiorstw w Polsce**, w latach 2009-2010, według ich wielkości (0-5, 6-9 osób pracujących), formy prawnej (osoby fizyczne, osoby prawne) oraz według obydwu tych cech łącznie (zob. tablica 6, aneks). Poniższa charakterystyka wskazuje, że w skali Polski występują znaczne różnice pomiędzy wartościami zaprezentowanych wskaźników według **wielkości mikroprzedsiębiorstwa** mierzonego liczbą pracujących (0-5, 6-9 osób) a wartością omawianych wskaźników dla mikroprzedsiębiorstw ogółem (0-9 osób pracujących):

- Liczba mikroprzedsiębiorstw w grupie od 0 do 5 osób pracujących, przypadająca na 100 tys. mieszkańców, wyniosła w latach 2009-2010 odpowiednio 4077 i 4219 jednostek, podczas gdy w grupie od 6 do 9 osób pracujących wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw kształtował się na poziomie 289 jednostek w 2009 r. i 275 w 2010 r. Okazuje się zatem, że zdecydowanie większą część mikroprzedsiębiorstw stanowią jednostki o liczbie pracujących od 0 do 5 osób. Wartości wskaźników natężenia ogółem dla całej zbiorowości mikroprzedsiębiorstw (0-9 osób pracujących) wyniosły odpowiednio 4367 i 4494 jednostki.
- Występowanie wyższych (często znacznie) wartości wskaźników diagnostycznych w grupie jednostek od 6 do 9 osób pracujących niż w grupie od 0 do 5 zaobserwować można w przypadku: nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej (w zł), miesięcznych przychodów na 1 pracującego (w zł), czy przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w zł). Wymienione wskaźniki potwierdzają, że mikroprzedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 6 do 9 osób uzyskują lepsze efekty z prowadzonej działalności gospodarczej niż jednostki o liczbie pracujących od 0 do 5 osób. Omawiane różnice są najbardziej widoczne pod względem wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo. W przypadku jednostek posiadających od 0 do 5 osób pracujących w latach 2009-2010 wyniósł on odpowiednio 42411 zł i 45720 zł, podczas gdy w grupie jednostek o liczbie pracujących od 6 do 9 – 189178 zł i 181457 zł. Wartości omawianej nadwyżki przypadającej na 1 przedsiębiorstwo ogółem od 0 do 9 osób pracujących w latach 2009-2010 wyniosły odpowiednio 52141 zł i 54029 zł.
- Z kolei na podstawie wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %) można stwierdzić, że stosunkowo lepiej „radziły sobie” jednostki o liczbie pracujących od 0 do 5 osób, w których omawiany wskaźnik w latach 2009-2010 wyniósł odpowiednio 13,7% i 14,4%, podczas gdy wśród przedsiębiorstw od 6 do 9 osób pracujących stanowił odpowiednio 8,1% i 7,7%.
- Wskaźniki udziału sprzedaży detalicznej, hurtowej oraz produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw pozwalają stwierdzić, że „skala działalności” obydwu grup jednostek, tj. o liczbie od 0 do 5 i od 6 do 9 osób pracujących jest porównywalna.

Wartości omawianych wskaźników działalności gospodarczej dla całej zbiorowości mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według formy prawnej – dla osób fizycznych, osób prawnych (wraz z jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej) – pozwalają zauważyć (zob. tablica 6, aneks):

- Dominację jednostek będących własnością osób fizycznych nad jednostkami stanowiącymi własność osób prawnych pod względem wskaźnika natężenia. Wartości wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw w latach 2009-2010 wyniosły odpowiednio: osoby fizyczne – 4128 i 4260 jednostek, osoby prawne – 239 i 234 jednostki na 100 tys. mieszkańców (wartości wskaźnika ogółem: 4367 i 4494 jednostki).
- Przewagę jednostek będących własnością osób prawnych nad jednostkami będącymi własnością osób fizycznych, pod względem: nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł), miesięcznych przychodów na 1 pracującego (w zł) oraz przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w zł). W przypadku jednostek będących własnością osób prawnych nadwyżka przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej, przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł) w latach 2009-2010, wyniosła odpowiednio 147771 zł oraz 139039 zł, a w przypadku jednostek będących własnością osób fizycznych 46607 zł oraz 49355 zł.
- Dużo wyższe wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw będących własnością osób fizycznych (14,1% i 15,4%) niż jednostek będących własnością osób prawnych (6,2% i 5,2%).
- Przewagę, w latach 2009-2010, jednostek będących własnością osób fizycznych pod względem „skali działalności” w handlu detalicznym (udział wartości sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – 28,0% i 26,2%) oraz przewagę jednostek będących własnością osób prawnych pod względem „skali działalności” w handlu hurtowym (udział wartości sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – 32,6% i 36,9%), a także równe zaangażowanie jednostek w produkcję budowlano-montażową, mierzone udziałem jej wartości w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – osoby fizyczne – 9,7% i 9,8%, osoby prawne – 9,3% i 9,9%.

Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw dla Polski według **klasyfikacji działalności gospodarczej PKD 2007** w latach 2009, 2010 zróżnicowane są w niewielkim stopniu – wartości zamieszczone w tablicy 7 (aneks) informują, że:

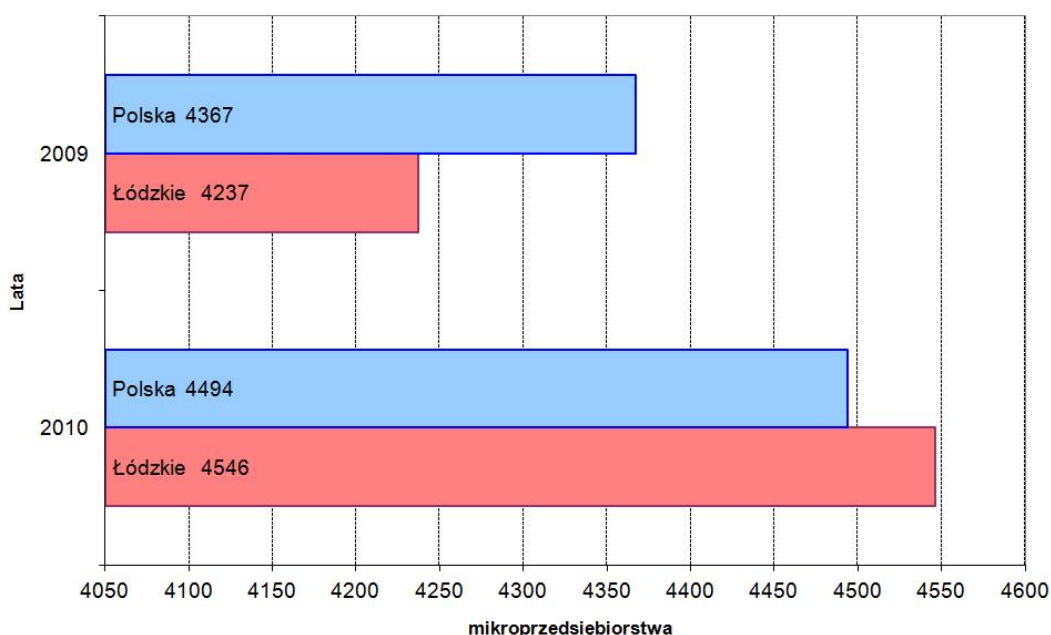
- W 2009 r. relatywnie najwięcej mikroprzedsiębiorstw prowadziło działalność gospodarczą w zakresie sekcji: *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (1277 jednostek na 100 tys. mieszkańców), *budownictwo* (571 jednostek na 100 tys. mieszkańców) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (469 jednostek na 100 tys. mieszkańców). Podobna sytuacja wystąpiła w 2010 r. – najwięcej mikroprzedsiębiorstw prowadziło działalność gospodarczą w zakresie sekcji: *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (1319 jednostek na 100 tys. mieszkańców), *budownictwo* (585 jednostek na 100 tys. mieszkańców) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (478 jednostek na 100 tys. mieszkańców). We wszystkich wspomnianych sekcjach odnotowano wzrost wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw w stosunku do roku poprzedniego.
- Sekcjami o największej liczbie pracujących ogółem i zatrudnionych w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw, zarówno w 2009 r., jak i w 2010 r. były: *zakwaterowanie i gastronomia* oraz *przemysł*.
- Pod względem najwyższych miesięcznych przychodów na 1 pracującego w 2009 r. wyróżniły się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji: *obsługa rynku nieruchomości* (51653 zł), *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (28333 zł) oraz *handel; naprawa pojazdów samochodowych* (19787 zł). W 2010 r. pod względem omawianego wskaźnika ponownie wyróżniły się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji: *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (76011 zł, wzrost wartości wskaźnika), *obsługa rynku nieruchomości* (37859 zł, spadek wartości wskaźnika) oraz *handel; naprawa pojazdów samochodowych* (25981 zł, wzrost wartości wskaźnika).
- W 2009 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacono w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 0 do 9 osób prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: *informacja i komunikacja* (2741 zł), *obsługa rynku nieruchomości* (2629 zł) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (2300 zł), podczas gdy średnia wartość tego wynagrodzenia dla Polski wyniosła 1806 zł. W 2010 r. sytuacja przedstawiała się podobnie, najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacono w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 0 do 9 osób prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: *informacja*

i komunikacja (2965 zł), obsługa rynku nieruchomości (2681 zł) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (2350 zł), natomiast średnia wartość tego wynagrodzenia dla Polski wyniosła 1879 zł – we wszystkich przypadkach odnotowano wzrost wskaźnika wynagrodzeń.

- Wartość wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej w przychodach mikroprzedsiębiorstw – świadczącego o „kondycji finansowej przedsiębiorstw” – wskazują, że w 2009 r. w najlepszej sytuacji znajdowały się (pomijając sekcję *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*) jednostki prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: *opieka zdrowotna i pomoc społeczna (44,2%), edukacja (30,0%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (28,2%)*. Natomiast w 2010 r. odnotowano zmiany w stosunku do roku poprzedniego – w najlepszej sytuacji znajdowały się (pomijając sekcję *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*) jednostki prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: *opieka zdrowotna i pomoc społeczna (41,2%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (33,2%) oraz obsługa rynku nieruchomości (26,6%)*.

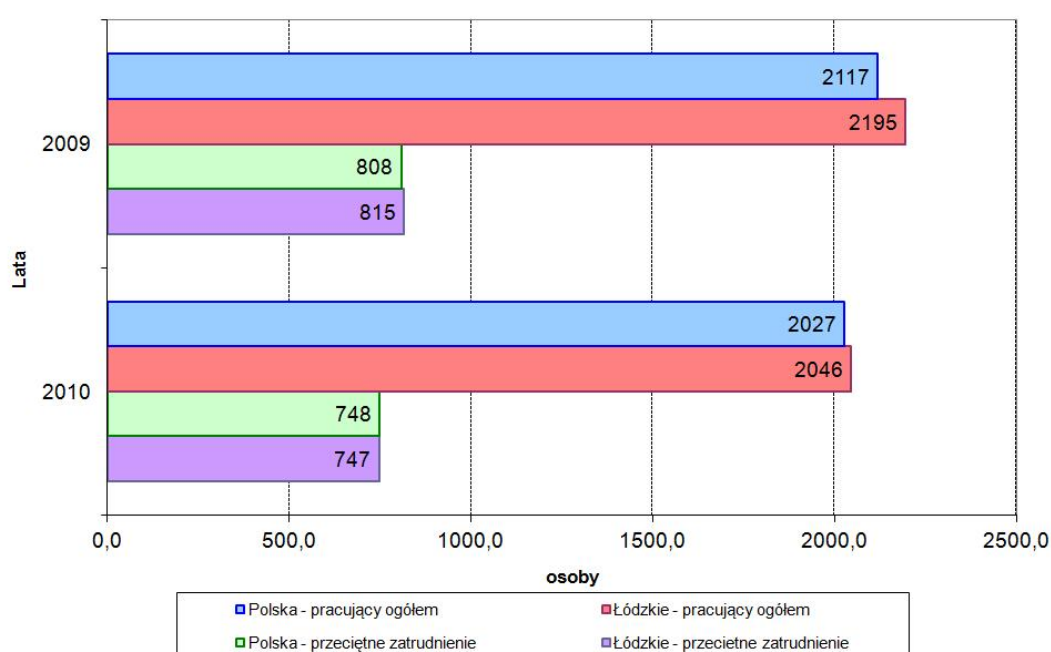
W kolejnym etapie analizy działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2009-2010 wyznaczono wartości 10 wskaźników diagnostycznych, ukazujących pozycję **przedsiębiorstw (od 0 do 9 osób pracujących) województwa łódzkiego na tle ogółu mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju** (zob. tablica 8, aneks).

Rys. 6. **Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw**

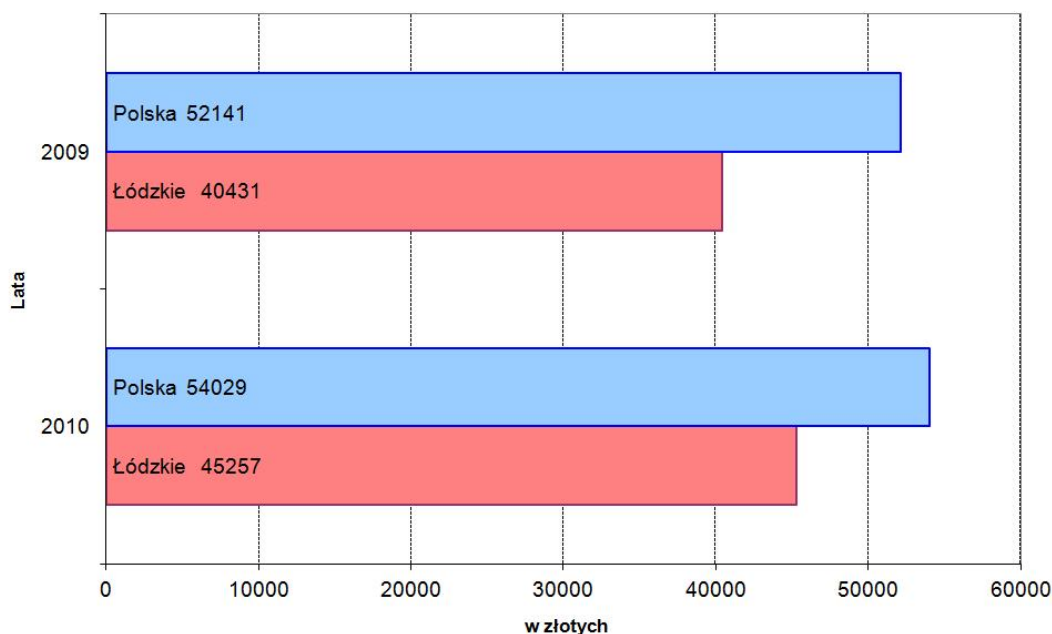
Wartości **wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw** wskazują, że ich liczba w województwie łódzkim, przypadająca na 100 tys. mieszkańców, wzrosła z 4237 jednostek w 2009 r. do 4546 w 2010 r., podczas gdy wartość omawianego wskaźnika w skali Polski w badanym okresie wzrosła z 4367 do 4494 jednostek. Tak istotny wzrost wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim na tle całego kraju (zob. rysunek 6) wynika z wyższej dynamiki wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw (łódzkie 107,0; Polska 103,0), przy jednoczesnym spadku liczby ludności w województwie (łódzkie 99,7; Polska 100,1).

Rys. 7. **Pracujący ogółem i przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw**

Biorąc pod uwagę liczbę osób **pracujących ogółem i przeciętne zatrudnienie**, mikroprzedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa łódzkiego charakteryzowały się, na tle Polski, wyższymi lub zbliżonymi wartościami prezentowanych wskaźników. Niemniej jednak w 2010 r. w stosunku do roku poprzedniego w województwie łódzkim odnotowano spadek liczby osób pracujących ogółem przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw z 2195 do 2046 oraz spadek przeciętnej liczby osób zatrudnionych przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw z 815 do 747, podczas gdy w skali całego kraju wartości omawianych wskaźników obniżyły się odpowiednio z 2117 do 2027 oraz z 808 do 748 osób (zob. rysunek 7). Spadki wartości wskaźników są wynikiem spadku liczby pracujących ogółem (łódzkie 99,7; Polska 98,7) i przeciętnego zatrudnienia (łódzkie 98,1; Polska 95,3) oraz wspomnianego już wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw (łódzkie 107,0; Polska 103,0).

Rys. 8. **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo**

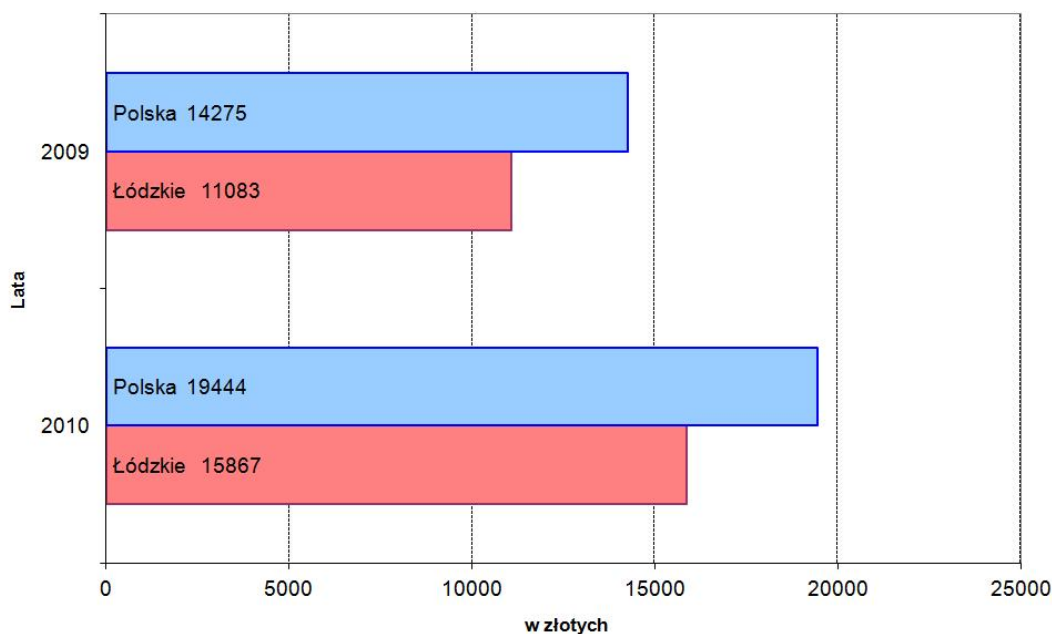

Sektor mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego wypada zdecydowanie niekorzystnie na tle Polski pod względem **nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo**. Dane zaprezentowane na rysunku 8 wskazują, że utrzymuje się znaczna różnica między wynikami z działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim i średnio w Polsce – na niekorzyść tych pierwszych. Przedsiębiorstwa, o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, prowadzące działalność na terenie województwa łódzkiego wypracowały znacznie niższą nadwyżkę przychodów nad kosztami niż ta sama grupa przedsiębiorstw w Polsce – dla 2009 r. – 40431 zł wobec 52141 zł oraz dla 2010 r. – 45257 zł wobec 54029 zł. Porównując jednak wyniki nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo rok do roku należy zauważyć, że wzrost wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w latach 2009-2010 wśród jednostek w Polsce (o 3,6%) był mniejszy niż wśród tego typu przedsiębiorstw w województwie łódzkim (o 11,9%).

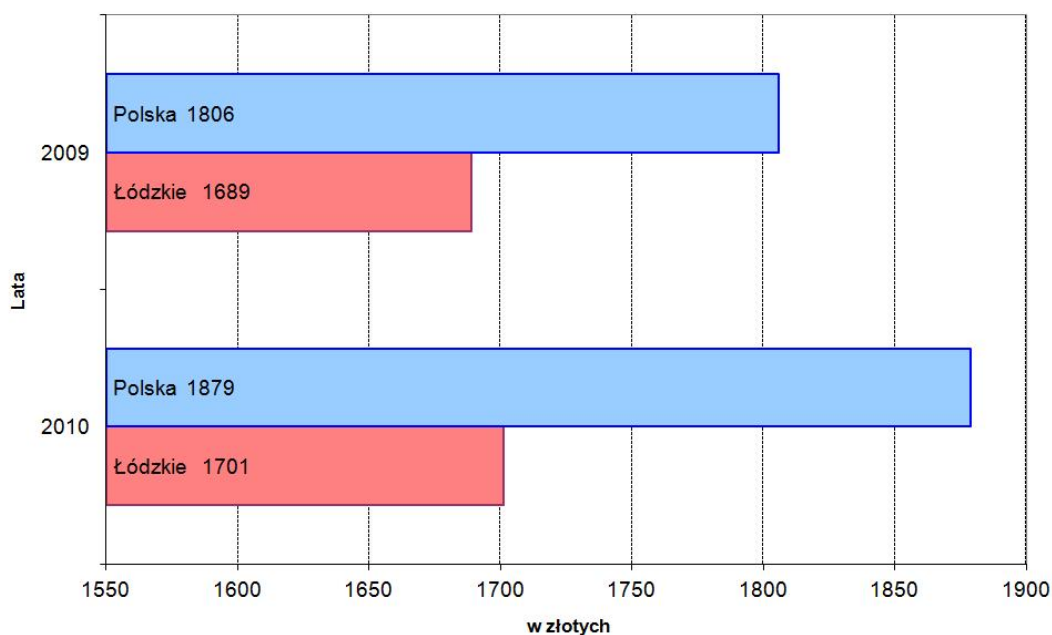
Wartości **miesięcznych przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie**, które przedstawiono na rysunku 9, są podstawą niższej oceny wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw z terenu województwa łódzkiego. Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie województwa łódzkiego były niższe od przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie w Polsce odpowiednio o 22,4% w 2009 r. i o 18,4% w 2010 r. Warto jednak zauważyć, że dynamika wskaźnika przychodów

była w latach 2009-2010 wyższa dla jednostek z województwa łódzkiego niż dla jednostek w skali Polski i wyniosła odpowiednio 143,2 wobec 136,2.

Rys. 9. Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie

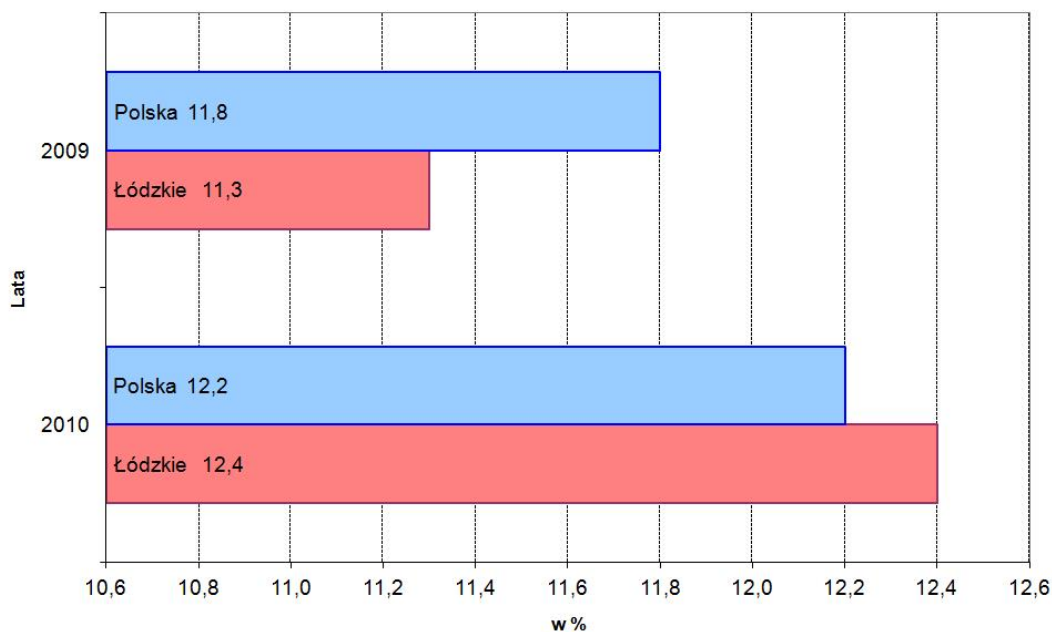
Rys. 10. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie

Na podstawie informacji zamieszczonych na rysunku 10 można zauważyć, że w 2009 r., jak i w 2010 r., **przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 zatrudnionego** w mikroprzedsiębiorstwie województwa łódzkiego było niższe niż w Polsce i wynosiło odpowiednio 1689 zł wobec 1806 zł dla 2009 r. oraz 1701 zł wobec 1879 zł dla 2010 r.

W latach 2009-2010 wzrost przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przypadającego na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego wyniósł 0,7%, podczas gdy w całym sektorze mikroprzedsiębiorstw w Polsce omawiany przyrost wyniósł 4,0%.

Rys. 11. **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw**

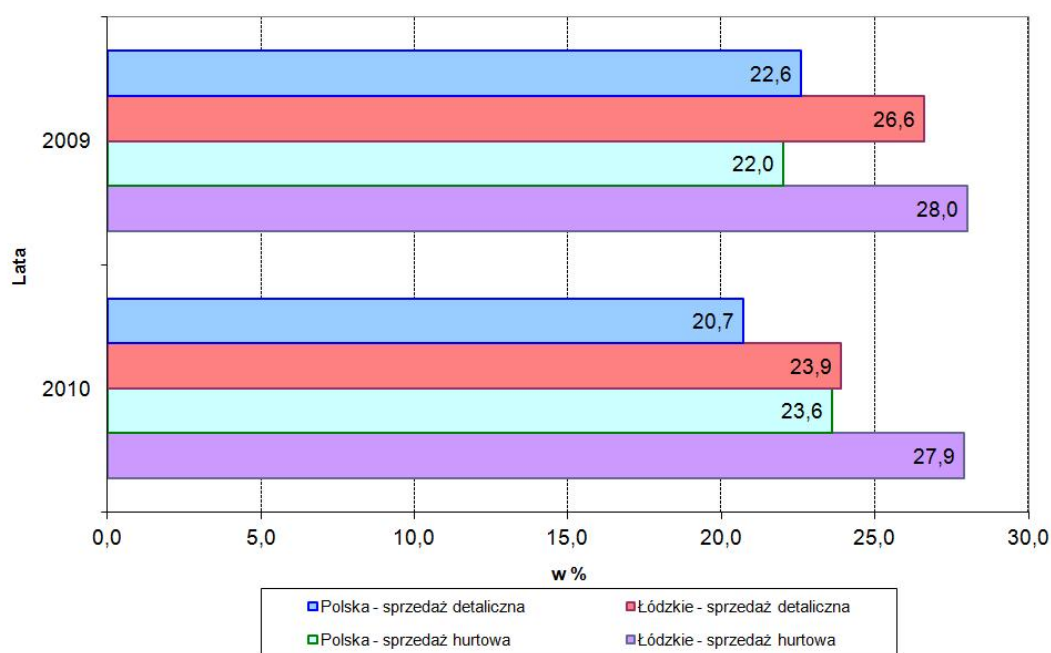

Wartości **nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw** zestawione na rysunku 11 korespondują z wynikami przedstawionymi na rysunku 8 i potwierdzają widoczną poprawę wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego. W 2009 r. wartość omawianego wskaźnika dla jednostek z terenu województwa łódzkiego wyniosła 11,3% wobec 11,8% dla Polski, a w 2010 r., zarówno wśród jednostek województwa łódzkiego, jak i jednostek w Polsce odnotowano wzrost omawianego wskaźnika odpowiednio do 12,4% oraz do 12,2%. Wśród jednostek województwa łódzkiego odnotowano jednak większy wzrost wartości omawianego wskaźnika (o 1,1 pkt. proc.) niż w skali całego kraju (o 0,4 pkt. proc.).

Dwa kolejne wskaźniki diagnostyczne, które dostarczają informacji o działalności handlowej mikroprzedsiębiorstw, to: **udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej** oraz **udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej**. Na tle całego sektora mikroprzedsiębiorstw w Polsce jednostki, mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej na terenie województwa łódzkiego, charakteryzowały się wyższym udziałem, zarówno sprzedaży detalicznej, jak i sprzedaży hurtowej w wartości przychodów z całokształtu działalności gospodarczej (zob. rysunek 12). W latach 2009-2010 nastąpił niewielki spadek udziału

sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (łódzkie – z 26,6% do 23,9%, Polska – z 22,6% do 20,7%), który spowodowany był zarówno spadkiem wartości sprzedaży detalicznej (łódzkie 99,7; Polska 94,5), jak i wzrostem wartości przychodów (łódzkie 109,5; Polska 103,2). Z kolei w zakresie udziału sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw, w analizowanym okresie, odnotowano wzrost wartości omawianego wskaźnika (z 22,0% do 23,6%) dla jednostek w skali całego kraju oraz jego spadek dla mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego – z 28,0% do 27,9%. Był to wynik zarówno wyższej dynamiki wzrostu sprzedaży hurtowej (111,0) niż przychodów (103,2) dla jednostek w skali całego kraju oraz niższej dynamiki wzrostu sprzedaży hurtowej (108,3) niż przychodów (109,5) dla mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego.

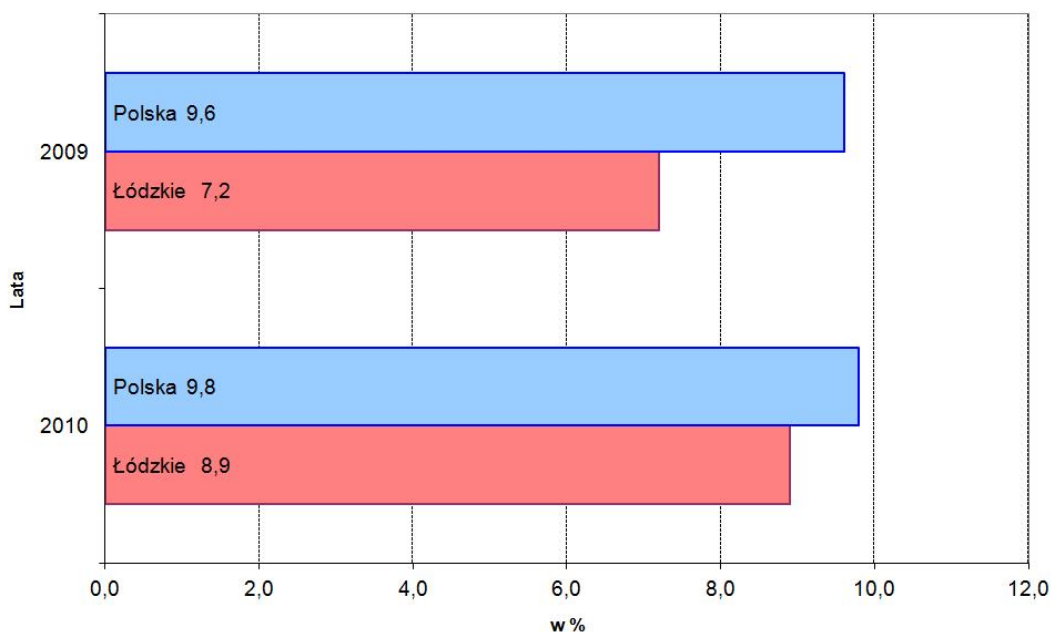
Rys. 12. **Udział sprzedaży detalicznej i hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw**

Ostatnim ze wskaźników, wykorzystanym do porównań działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski, był **udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw** (zob. rysunek 13). Zobrazowane na rysunku wartości wskazują – po pierwsze, że udział omawianej produkcji w przychodach mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2009-2010 był niższy niż w całym sektorze mikroprzedsiębiorstw w Polsce (wyniósł odpowiednio 7,2% wobec 9,6% w 2009 r. oraz 8,9% wobec 9,8%

w 2010 r.), po drugie – wskaźnik ten wzrósł w przypadku jednostek województwa łódzkiego o 1,7 pkt. proc., podczas gdy w sektorze mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju jego wzrost wyniósł jedynie o 0,2 pkt. proc. Na podstawie zmian udziału produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2009-2010 stwierdzić można, że sytuacja jednostek mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego, w porównaniu z jednostkami w skali Polski, uległa znacznej poprawie. Jest ona wynikiem znacznej dynamiki wzrostu wartości produkcji budowlano-montażowej mikroprzedsiębiorstw w województwie – o 136,3 (Polska 106,0), przy wzroście wartości ich przychodów na poziomie – 103,2 (Polska 109,5).

Rys. 13. **Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw**

II.4. WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W PRZEKROJU WOJEWÓDZTW

Wartości wskaźników diagnostycznych, zamieszczonych w aneksie opracowania, pozwalają również na ukazanie sytuacji mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2009-2010 na tle pozostałych województw.

Pod względem wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw województwo łódzkie zajmowało w 2009 r. – 9, a w 2010 r. – 7 miejsce w zestawieniu, przy czym dla 2010 r.

wartość wskaźnika dla województwa łódzkiego przewyższała odpowiadającą mu wartość wskaźnika dla Polski (zob. tablica 8). Województwem o największej liczbie jednostek przypadających na 100 tys. ludności w 2009 r. było zachodniopomorskie (5408), a w 2010 r. mazowieckie (5410). Z kolei województwem o najniższym „nasyceniu” tego typu jednostkami w latach 2009-2010 było podkarpackie (odpowiednio 3013 oraz 3236).

Wskaźnik liczby osób pracujących na 1000 mikroprzedsiębiorstw dla województwa łódzkiego był w latach 2009-2010 wyższy niż odpowiadający mu wskaźnik dla Polski – wynosił 2195 pracujących w 2009 r. oraz 2046 pracujących w 2010 r., podczas gdy liczba osób pracujących ogółem w Polsce przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw kształtowała się w latach 2009-2010 na poziomie odpowiednio 2117 i 2027. Na tle innych województw łódzkie pod względem tego wskaźnika zajmowało w zestawieniu 3 miejsce w 2009 r. oraz 6 miejsce w 2010 r. Tymczasem najniższe wartości omawianego wskaźnika, 1908 i 1871 pracujących (odpowiednio w roku 2009 i 2010) wystąpiły w jednostkach województwa zachodniopomorskiego, a najwyższe 2274 i 2182 pracujących (odpowiednio w roku 2009 i 2010) odnotowano w jednostkach województwa śląskiego.

Wskaźnik przeciętnej liczby zatrudnionych przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą kształtował się w przypadku województwa łódzkiego na poziomie 815 osób w 2009 r. i 747 w 2010 r. Spadek wartości omawianego wskaźnika spowodował spadek województwa łódzkiego w badanym okresie z miejsca 7 na 8 w zestawieniu. Warto dodać, że województwem zajmującym 1 miejsce w rankingu pod względem wskaźnika przeciętnej liczby zatrudnionych – tak jak w przypadku pracujących – było śląskie – 886 osób w 2009 r. i 829 osób w 2010 r. Najniższa wartość wskaźnika występowała wśród mikroprzedsiębiorstw mających siedzibę w województwie zachodniopomorskim – 681 osób w 2009 r. i 632 osoby w 2010 r.

Kolejną miarę, dającą informacje o działalności gospodarczej przedsiębiorstw o liczbie osób pracujących od 0 do 9, stanowiła nadwyżka wartości przychodów nad kosztami przypadająca na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł). Przedsiębiorstwa z województwa łódzkiego zajmowały w 2009 r. 16, a w 2010 r. 13 miejsce w zestawieniu. Z danych zamieszczonych w tablicy 8 wynika, że w 2009 r. największą tego rodzaju nadwyżkę odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw województwa mazowieckiego (77095 zł), a najmniejszą wśród jednostek województwa łódzkiego (40431 zł). W 2010 r. w najlepszej sytuacji ekonomicznej

znajdowały się jednostki mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej w województwie małopolskim (86667 zł) w przeciwieństwie do mikroprzedsiębiorstw z województwa podkarpackiego (34177 zł).

Drugim wskaźnikiem – odnoszącym się do przychodów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw – wykorzystanym w analizie był wskaźnik wartości ich miesięcznych przychodów w przeliczeniu na 1 pracującego (w zł). Poziom tego wskaźnika w jednostkach z województwa łódzkiego w latach 2009-2010 kształtował się na poziomie odpowiednio 11083 zł i 15867 zł, a więc znacznie poniżej średniej jego wartości dla Polski, wynoszącej 14275 zł i 19444 zł. Tym samym mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego, zarówno w 2009 r., jak i 2010 r. zajęły 15 miejsce w rankingu. Najwyższą wartość przychodów na 1 pracującego w latach 2009-2010 odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach województwa mazowieckiego (20679 zł, 26711 zł), a najniższą w jednostkach województwa warmińsko-mazurskiego (9914 zł, 14671 zł).

Wyniki badania SP-3 dostarczają również informacji na temat kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze mikroprzedsiębiorstw. Jednostki województwa łódzkiego z miesięcznym wynagrodzeniem 1689 zł w 2009 r. i 1701 zł w 2010 r. plasowały się w badanym okresie odpowiednio na 9 i 12 miejscu w zestawieniu. W latach 2009-2010 dwukrotnie miejsce 1 w zestawieniu zajmowały jednostki województwa mazowieckiego (2176 zł, 2341 zł), a miejsce 16 jednostki województwa świętokrzyskiego (1559 zł, 1589 zł).

Dane o wielkości nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %) zawarte w tablicy 8 wskazują, że jednostki z województwa łódzkiego z wielkością nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw rzędu 11,3% w 2009 r. oraz rzędu 12,4% w 2010 r. zajmowały kolejno 10 i 8 miejsce w zestawieniu. W 2010 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w jednostkach z trzech województw – mazowieckiego, podkarpackiego i pomorskiego odnotowano spadek wartości omawianego wskaźnika, podczas gdy w skali całego kraju odnotowano jego wzrost z 11,8% do 12,2%.

Ostatnie trzy wskaźniki dotyczą sfery handlu detalicznego, hurtowego mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową oraz produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych. Zestawiając wartość sprzedaży detalicznej i hurtowej, z wartością przychodów z całokształtu działalności gospodarczej oraz wartość sprzedaży produkcji

budowlano-montażowej z wartością przychodów z całokształtu działalności gospodarczej (ogólnej liczby jednostek do 9 osób pracujących) uzyskano wskaźniki ukazujące efekty działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w poszczególnych województwach.

Według udziału wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w przychodach mikroprzedsiębiorstw ogółem, jednostki województwa łódzkiego, z wartością wskaźnika 26,6%, zajmowały w 2009 r. 7 miejsce w zestawieniu, a w 2010 r., z wartością wskaźnika 23,9%, plasowały się na 4 miejscu w zestawieniu. Warto dodać, że udział sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w badanym okresie przewyższał wartość omawianego wskaźnika dla mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju. Województwami o najwyższej wartości wskaźnika udziału sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %) były: warmińsko-mazurskie (31,6% – 2009 r.) oraz lubelskie (28,9% – 2010 r.). Natomiast najniższe wartości tego wskaźnika odnotowano: w 2009 r. wśród jednostek województwa lubuskiego (13,7%), a w 2010 r. wśród jednostek województwa mazowieckiego (15,3%).

Całkowicie odmiennie prezentuje się w przekroju województw sytuacja mikroprzedsiębiorstw pod względem udziału wartości sprzedaży hurtowej jednostek prowadzących działalność handlową w przychodach mikroprzedsiębiorstw ogółem (w %). Jednostki województwa łódzkiego na tle mikroprzedsiębiorstw z innych województw osiągnęły wysokie wartości tego wskaźnika – 28,0% w 2009 r. oraz 27,9% w 2010 r. Najniższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w 2009 r. wśród jednostek województwa lubuskiego (13,0%), a w 2010 r. wśród mikroprzedsiębiorstw województwa małopolskiego (13,9%).

W zakresie udziału wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem, 1 miejsce w zestawieniu zajmowały: w 2009 r. jednostki województwa świętokrzyskiego (11,8%), a w 2010 r. mikroprzedsiębiorstwa województwa podlaskiego (15,1%). W przypadku województwa łódzkiego należy zauważyć, że choć udział wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w przychodach przedsiębiorstw (do 9 osób pracujących) w latach 2009-2010 wyniósł odpowiednio 7,2% i 8,9%, to wciąż kształtował się poniżej średniej wartości tego wskaźnika dla Polski (9,6% w 2009 r. i 9,8% w 2010 r.). Na tle jednostek ze wszystkich 16 województw,

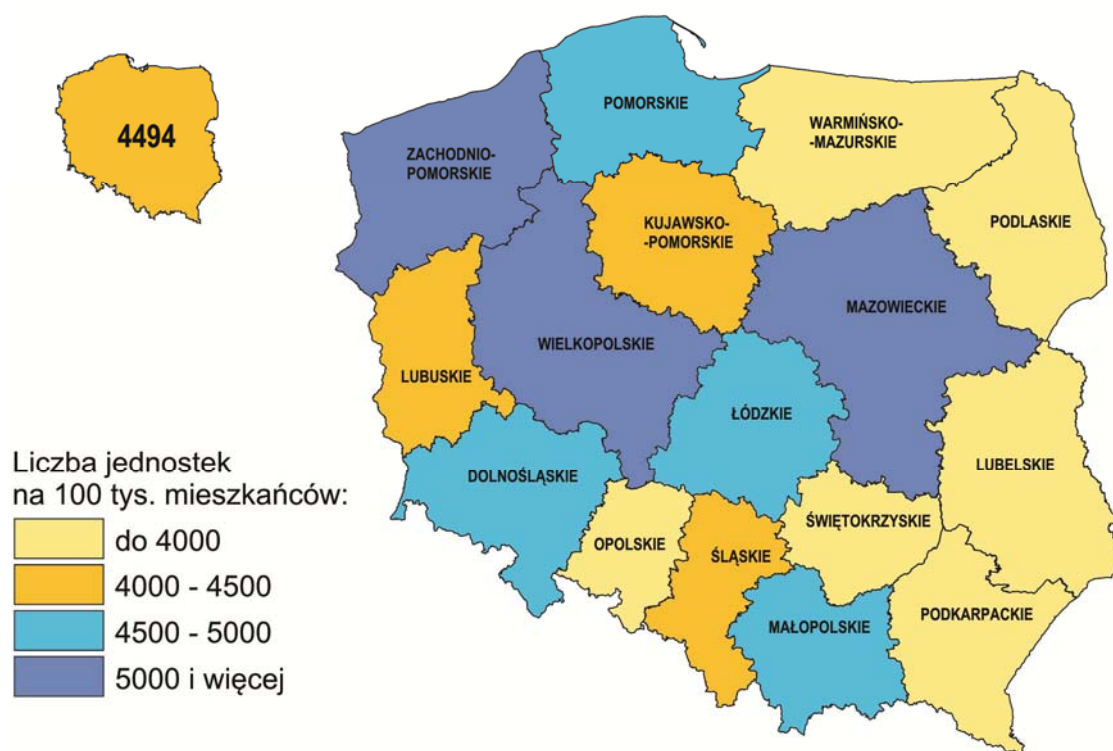
mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego zajmowały w kolejnych latach 14 i 11 miejsce w zestawieniu.

Tablica 3 zawiera podsumowanie działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego z punktu widzenia wszystkich 10 omówionych wskaźników, tzn. miejsca mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle jednostek z pozostałych województw.

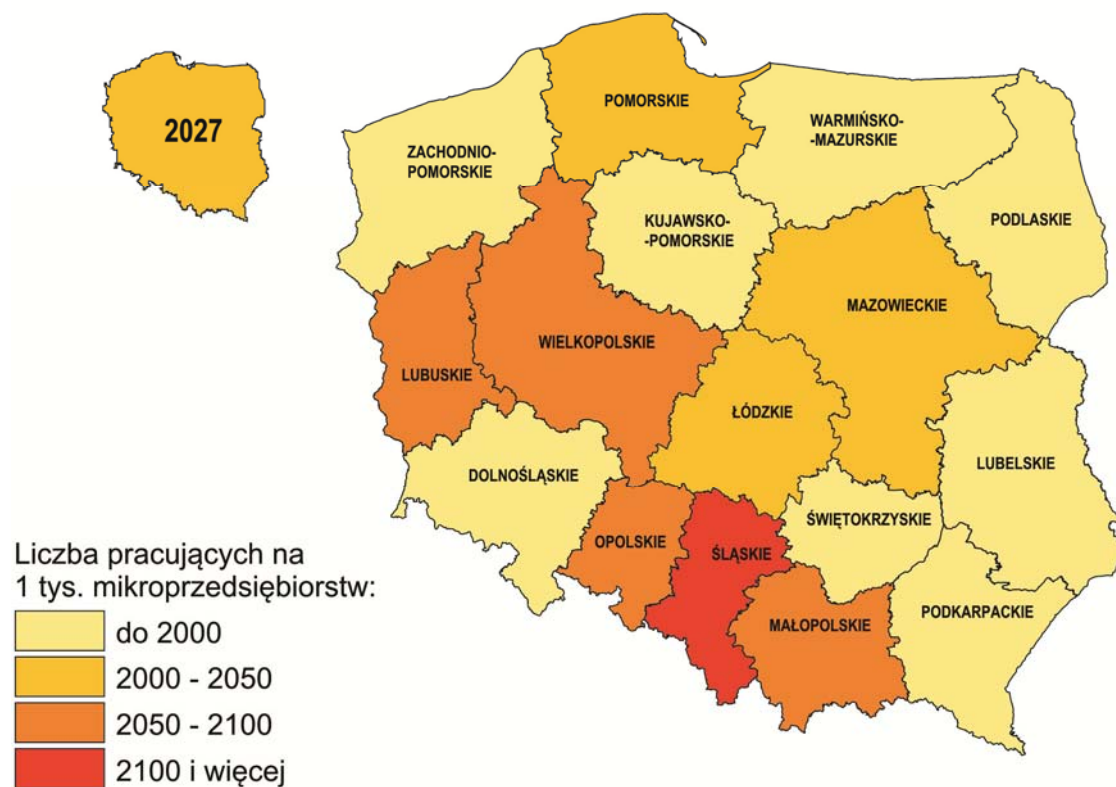
Tabl. 3. Miejsce mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego według wskaźników przyjętych do analizy

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	9	7
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	3	6
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	7	8
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	16	13
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsię- biorstwie (w zł)	15	15
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	9	12
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	10	8
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	7	4
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	1	3
Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsię- biorstw (w %)	14	11

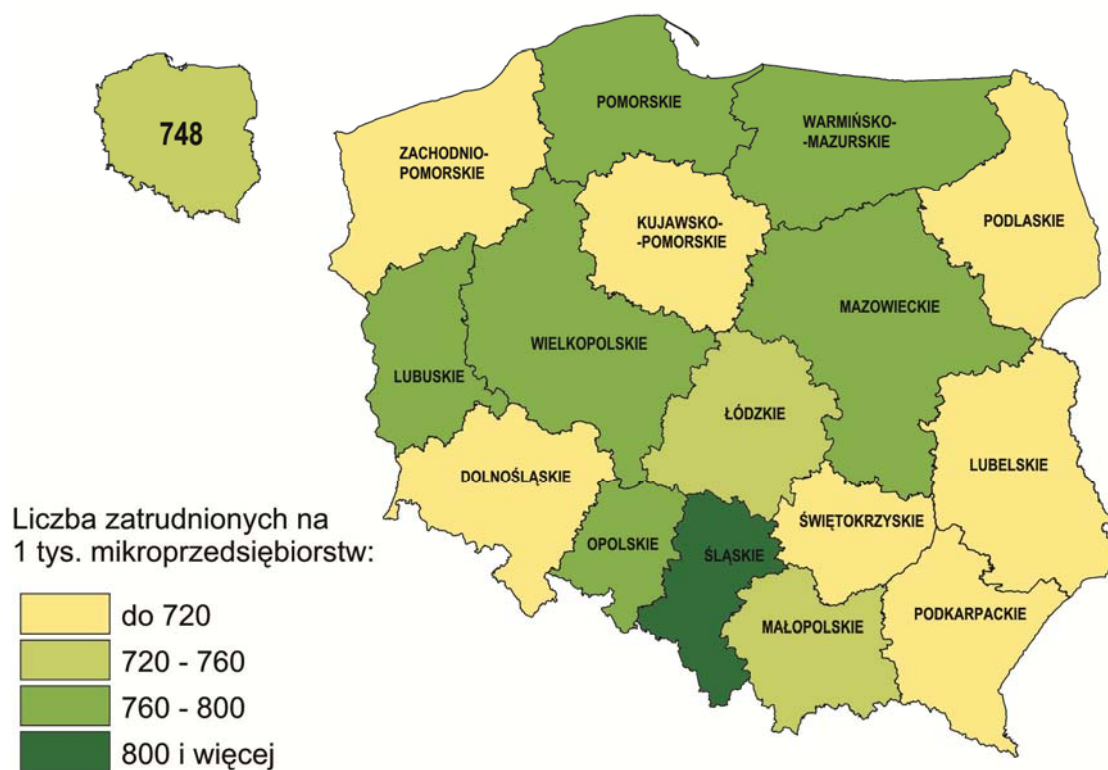
Kartogram 1. **WSKAŹNIK NATĘŻENIA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2010 R.**
stan w dniu 31 XII

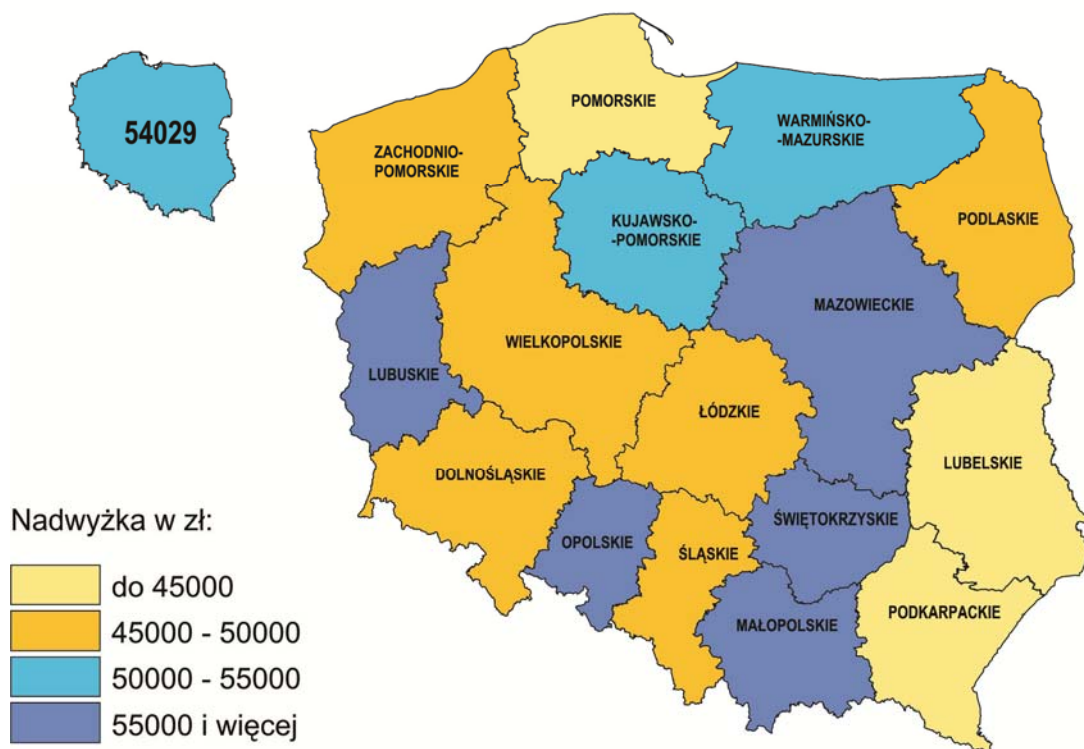
Kartogram 2. **PRACUJĄCY OGÓŁEM NA 1000 MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2010 R.**
stan w dniu 31 XII

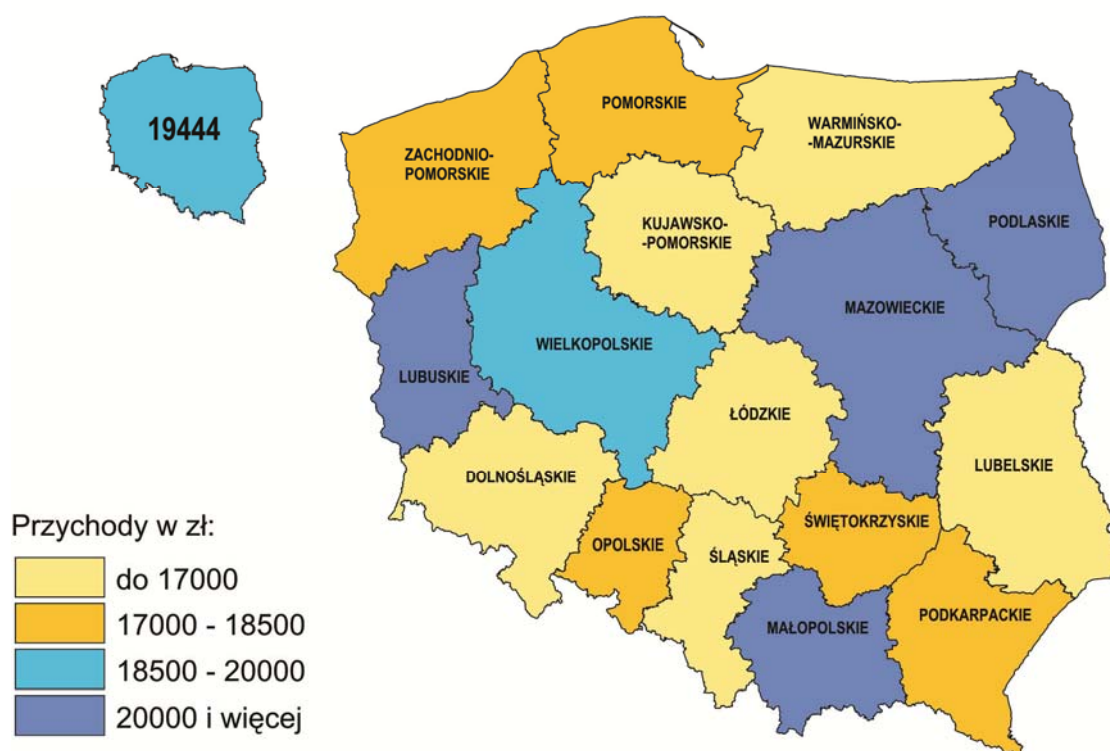
Kartogram 3. **PRZECIĘTNA LICZBA ZATRUDNIONYCH
NA 1000 MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2010 R.**

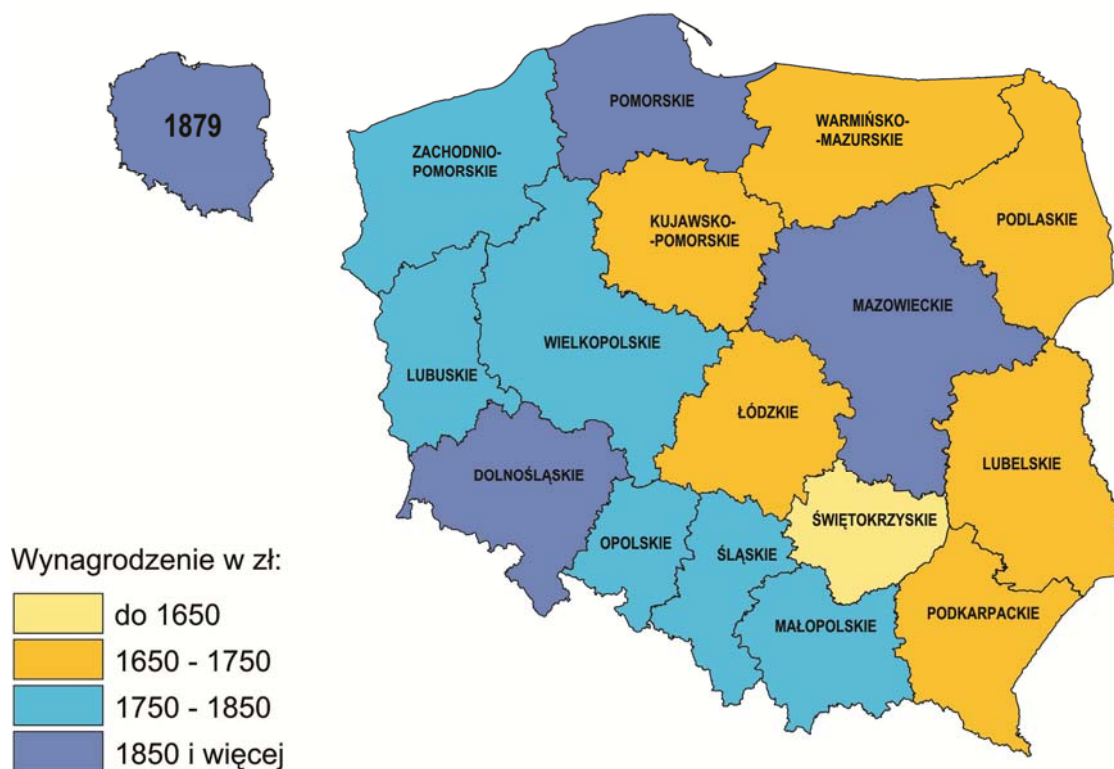
Kartogram 4. **WSKAŹNIK NADWYŻKI PRZYCHODÓW NAD KOSZTAMI
PRZYPADAJĄCEJ NA 1 MIKROPRZEDSIĘBIORSTWO W 2010 R.**

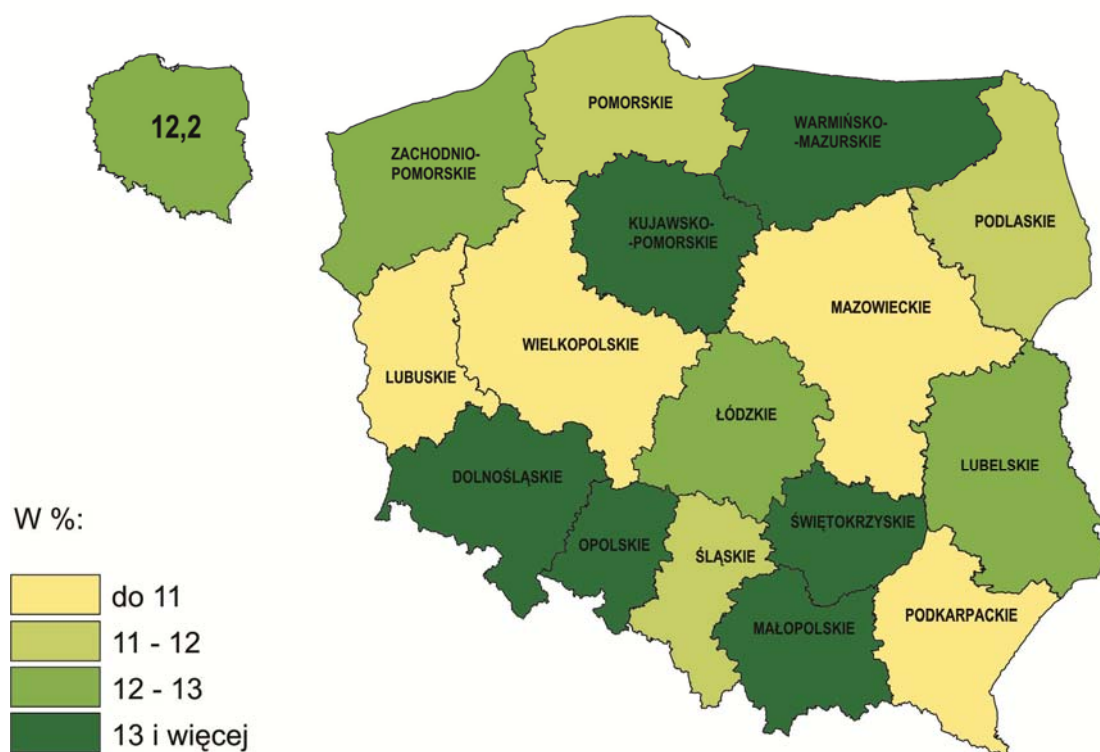
Kartogram 5. **MIESIĘCZNE PRZYCHODY NA 1 PRACUJĄCEGO
W MIKROPRZEDSIĘBIORSTWIE W 2010 R.**

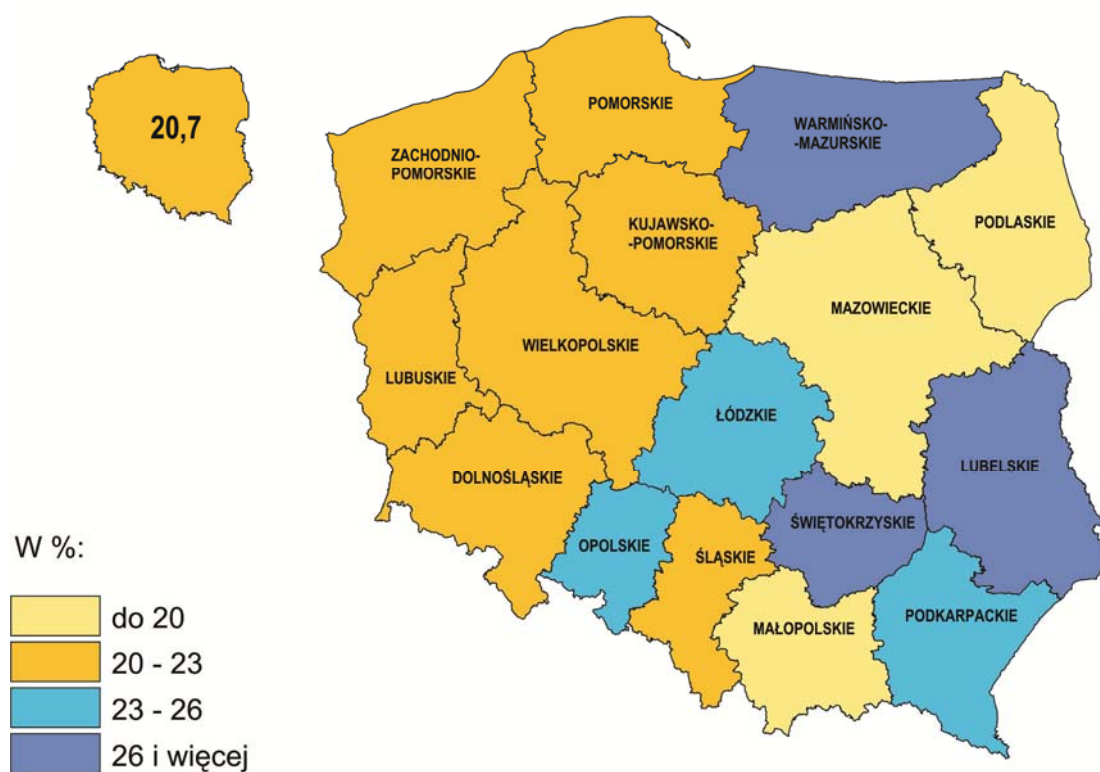
Kartogram 6. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE
NA 1 ZATRUDNIONEGO
W MIKROPRZEDSIĘBIORSTWIE W 2010 R.**

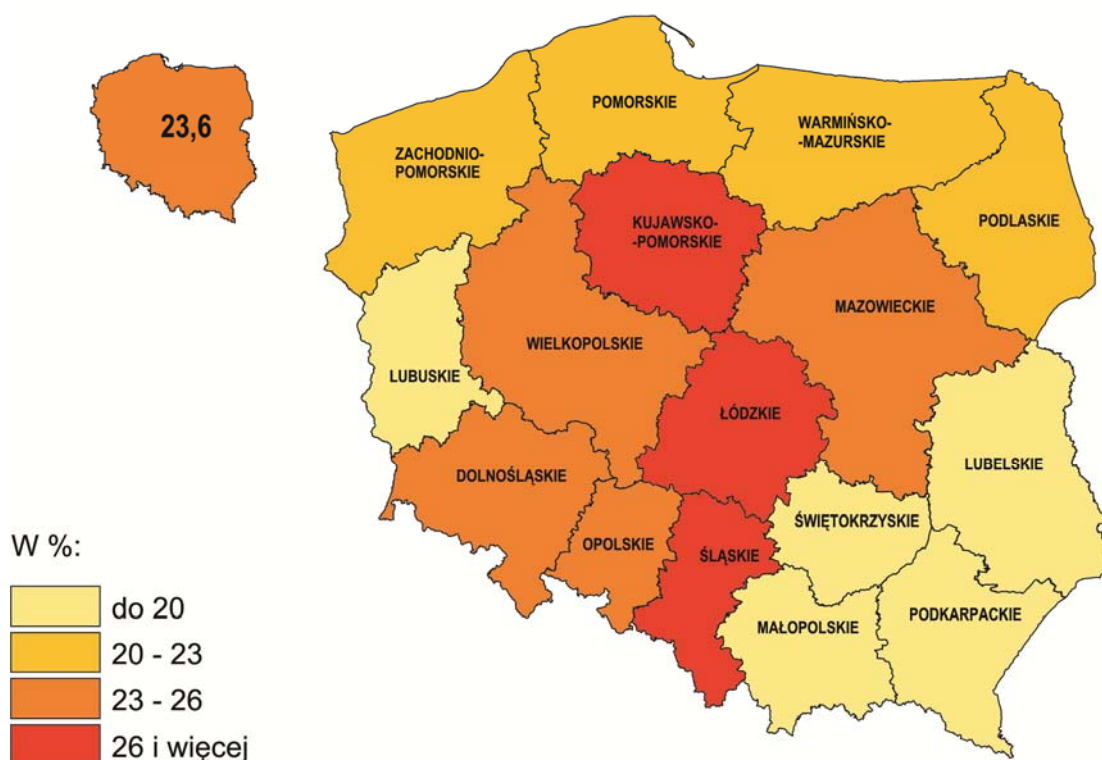
Kartogram 7. **WSKAŹNIK NADWYŻKI PRZYCHODÓW NAD KOSZTAMI
W PRZYCHODACH MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2010 R.**

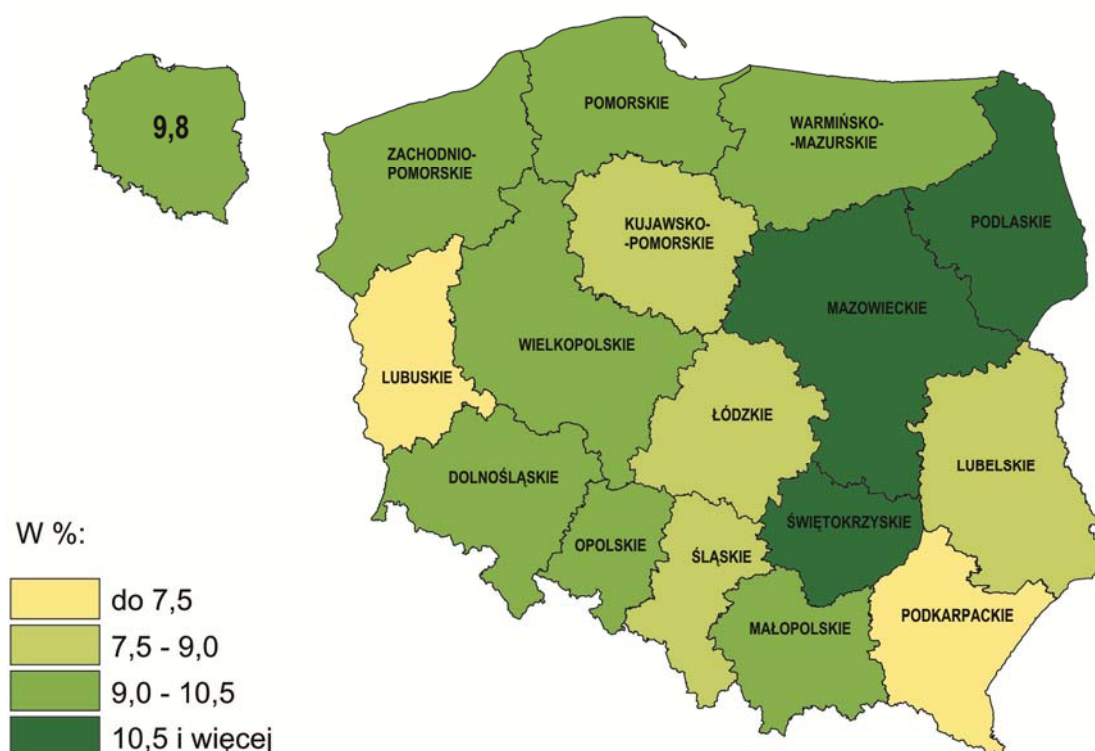
Kartogram 8. **UDZIAŁ SPRZEDAŻY DETALICZNEJ W PRZYCHODACH
Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI
MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2010 R.**

Kartogram 9. **UDZIAŁ SPRZEDAŻY HURTOWEJ W PRZYCHODACH Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2010 R.**

Kartogram 10. **UDZIAŁ PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ W PRZYCHODACH Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2010 R.**

PODSUMOWANIE

Charakterystyka działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle przeciętnej sytuacji w skali Polski i pozostałych województw w latach 2009-2010, dokonana na podstawie wyników badania SP-3, pozwala wskazać zmiany jakie miały miejsce w 2010 r. w stosunku do 2009 r. (por. tablica 2, tablica 4):

- 1) Odnotowano drugi co do wielkości na tle pozostałych województw, względny wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw – rzędu 7,0%, podczas gdy wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju wyniósł 3,0%. Wzrostowi liczby mikroprzedsiębiorstw, w województwie łódzkim, towarzyszył spadek ogólnej liczby osób w nich pracujących (o 0,3%) i był on mniejszy niż spadek liczby pracujących ogółem w skali całego kraju (o 1,3%).
- 2) Porównując udział pracujących kobiet („właścicieli” mikroprzedsiębiorstw) w ogólnej liczbie osób będących „właścicielami” mikroprzedsiębiorstw w okresie 2009-2010 należy zauważyć, że wartość tego wskaźnika w województwie łódzkim wzrosła o 3,3 pkt. proc. do poziomu 23,7%, podczas gdy, udział pracujących kobiet – „właścicieli” zmniejszył się w tym okresie w Polsce do poziomu 23,0% (o 0,8 pkt. proc.).
- 3) W analizowanym okresie w mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego – podobnie jak w jednostkach z czternastu innych województw – odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia. Warto podkreślić jednak, że dla jednostek województwa łódzkiego był on mniejszy niż przeciętnie w Polsce.
- 4) Porównując wartość przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej należy zauważyć, że w obu obserwowanych latach mikroprzedsiębiorstwa we wszystkich województwach osiągnęły dodatni wynik finansowy z działalności gospodarczej, tzn. przychody uzyskane z prowadzonej działalności przewyższały poniesione koszty. Odnosząc się do dynamiki, zarówno przychodów, jak i kosztów, należy stwierdzić, że w latach 2009-2010 w jednostkach województwa łódzkiego, obok jednostek z pięciu innych województw (kujawsko-pomorskiego, małopolskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego), dynamika wzrostu przychodów była wyższa niż dynamika ich kosztów – dla jednostek z województwa łódzkiego odpowiednio 109,5 wobec 108,2. Oznacza to, że chociaż w latach 2009-2010 przedsiębiorstwa ze wszystkich województw uzyskały dodatni wynik finansowy, to jednak tylko w sześciu województwach przychody uzyskane przez mikroprzedsiębiorstwa rosły szybciej niż ponoszone koszty. W skali całego kraju również odnotowano wyższą dynamikę wzrostu przychodów (103,2) nad kosztami (102,7).

- 5) Biorąc pod uwagę wartość sprzedaży detalicznej osiągniętej przez mikroprzedsiębiorstwa, województwo łódzkie, na tle pozostałych województw, dwukrotnie zajmowało stosunkowo wysoką – 6 pozycję w zestawieniu. Udział wartości sprzedaży detalicznej jednostek z terenu województwa łódzkiego w latach 2009-2010 stanowił odpowiednio 6,2% i 6,5% wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju.
- 6) Wartość sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego, na tle pozostałych województw, w latach 2009-2010 dwukrotnie zapewniała im wysoką pozycję (odpowiednio 5 i 4) w rankingu. Udział wartości sprzedaży hurtowej jednostek z terenu województwa łódzkiego, w kolejnych obserwowanych latach, stanowił 6,7% i 6,6% wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w Polsce.

Dodatkowe wnioski o mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego, płynące z analizy zaproponowanych wskaźników działalności gospodarczej w latach 2009-2010, można ująć następująco (por. tablica 8):

- 7) Liczba mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców województwa łódzkiego wzrosła w analizowanym okresie do poziomu 4546, przewyższając wartość tego wskaźnika w skali całego kraju – 4494.
- 8) Nastąpił spadek liczby osób pracujących ogółem i przeciętnego zatrudnienia w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim do poziomu średniego dla Polski. Obok spadku w zakresie liczby osób pracujących i przeciętnego zatrudnienia, w głównej mierze wynika on ze wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw (zob. punkt 1).
- 9) Główną przyczyną stosunkowo słabych wyników finansowych jednostek z województwa łódzkiego, na tle jednostek z całego kraju, jest poziom nadwyżki przychodów nad kosztami (w zł), który w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo z województwa łódzkiego jest znacznie niższy niż przeciętnie w skali Polski. Niemniej jednak, w wyniku wzrostu nadwyżki przychodów nad kosztami dla omawianej grupy przedsiębiorstw województwa łódzkiego (pomimo znacznego wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw) zmniejszył się „dystans” mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego do tej grupy przedsiębiorstw w skali całego kraju. Informacja o nadwyżce przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo stanowi uzupełnienie informacji podanej w punkcie 4, w którym wskazano na wyższą dynamikę wzrostu przychodów nad kosztami w jednostkach województwa łódzkiego.

- 10) W województwie łódzkim odnotowano niewielki wzrost przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie. Jak wspomniano wcześniej, wynikał on w znacznej mierze ze wzrostu wartości samych przychodów mikroprzedsiębiorstw, jak również ze spadku ogólnej liczby osób pracujących w tych jednostkach (zob. punkt 1 i 9).
- 11) Zarówno w 2009 r., jak i w 2010 r., w województwie łódzkim należy odnotować niższe niż w skali całego kraju, przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie. Ponadto, dla ogółu mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 odnotowano wyższą dynamikę wzrostu przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (104,0) niż dla tego typu przedsiębiorstw województwa łódzkiego (100,7).
- 12) Pod względem wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %) jednostki z województwa łódzkiego wypadły korzystnie, uzyskując w 2010 r. większą nadwyżkę przychodów nad kosztami (12,4%) niż mikroprzedsiębiorstwa w skali całego kraju (12,2%), podczas gdy jeszcze w 2009 r. występowała sytuacja odwrotna (łódzkie 11,3%; Polska 11,8%)
- 13) Jednostki województwa łódzkiego wyróżniały się na tle tego rodzaju jednostek w Polsce pod względem większego udziału sprzedaży detalicznej (2010 r. – 23,9% wobec 20,7%), jak i hurtowej (2010 r. – 27,9% wobec 23,6%) w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (zob. rysunek 12). Graficzna ilustracja wartości omawianych wskaźników (kartogram 8 i 9) ukazuje, że mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego odznaczały się wysokimi wartościami omawianych wskaźników również na tle jednostek z innych województw.
- 14) Nastąpił znaczny wzrost udziału produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego – z 7,2% do 8,9% w analizowanym okresie, jednak wciąż pozostaje on niższy niż dla jednostek w skali całego kraju – odpowiednio 9,6% i 9,8%.

ANEKS TABELARYCZNY

**Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2009-2010
oraz wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2009-2010**

Tabl. 4. Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2009-2010 według województw ^{ab}

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący				Pracujący – właściciele, współwłaściciele, członkowie ich rodzin, wspólnicy spółki				Przeciętna liczba zatrudnionych	
	ogółem		w tym dla których jest to główne miejsce pracy		ogółem		w tym kobiety			
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
POLSKA	3526793	3479325	2836283	2797884	1908354	1959866	455136	450915	1346775	1283101
Dolnośląskie	272490	264478	220928	214899	147935	154922	35119	39123	103868	95189
Kujawsko-pomorskie	167982	160915	136213	131873	89442	94697	22044	26989	65736	55325
Lubelskie	147228	144798	115876	112616	82781	83771	17575	19530	52360	49254
Lubuskie	91533	93192	74267	75551	49854	51619	12444	12905	34978	34834
Łódzkie	236699	236090	175892	185946	126121	133047	25700	31500	87876	86235
Małopolskie	323177	321721	253816	245962	173239	178752	41424	36283	119872	114684
Mazowieckie	575671	575127	465899	480558	313602	321359	74986	73947	225426	222418
Opolskie	77933	77288	63658	63419	42371	42897	9662	8690	30739	29420
Podkarpackie	134005	134239	107350	105785	73755	77449	15897	15914	51665	47414
Podlaskie	79852	79553	61683	61908	45655	47121	9353	10332	29913	28110
Pomorskie	226168	225709	192313	179852	124495	127288	28935	28053	85881	85111
Śląskie	450391	433406	361452	342779	230790	230893	59589	43357	175529	164708
Świętokrzyskie	91936	91565	68130	70850	51144	52625	8430	11066	33589	32377
Warmińsko-mazurskie	111141	110481	89308	88626	61892	62923	14795	14986	43156	43709
Wielkopolskie	365848	360473	306439	300616	192725	198450	49383	49187	143777	136843
Zachodniopomorskie	174738	170289	143060	136645	102554	102052	29799	29055	62410	57470

^a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem. ^b Dane na temat liczby mikroprzedsiębiorstw według województw zamieszczone zostały w rozdziale II.1.

Tabl. 4. Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2009-2010 według województw ^{ab} (dok.)

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Przychody z całokształtu działalności gospodarczej		Koszty z całokształtu działalności gospodarczej		Wartość sprzedaży detalicznej		Wartość sprzedaży hurtowej	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
	w tysiącach złotych							
POLSKA	738167114,2	761424451,7	651294529,5	668696191,9	188774955,3	178388828,1	183658343,4	203876547,5
Dolnośląskie	49650493,6	47437163,2	42892371,8	40722224,9	14592106,7	11756092,2	12264477,6	12534515,7
Kujawsko-pomorskie	28739348,2	29225569,5	24926816,8	24922754,9	9444038,5	7505331,4	8353202,7	10337405,7
Lubelskie	26704763,7	26097769,7	23761415,5	22933648,9	8460353,9	8432665,7	5898297,0	4983433,9
Lubuskie	31982612,4	23048291,0	29222445,3	20595870,2	4670438,1	5421590,7	4444760,8	4635660,0
Łódzkie	38523601,2	42171380,2	34163508,3	36948694,5	11775574,7	11508877,0	12385175,6	13418739,5
Małopolskie	54972197,7	82786844,7	47784477,7	69271447,7	17855773,7	18144798,0	13421239,6	12676423,8
Mazowieckie	166328346,1	174684693,8	145164990,0	156439768,5	29705094,1	30575742,8	41437723,0	50049228,6
Opolskie	15861021,3	15476755,5	14033911,6	13443464,4	3865622,8	4176882,3	3768076,5	4551400,7
Podkarpackie	25681671,8	25664971,2	23005642,8	23339741,5	8115942,9	6870895,2	5379119,1	5572068,6
Podlaskie	25782068,4	18603976,3	23867807,6	16552613,5	5202107,8	4097729,0	4404405,6	4379716,4
Pomorskie	40514006,5	44709513,0	34524068,1	39736536,3	10622970,8	10620647,3	9564709,8	10631301,9
Śląskie	92197351,4	82770247,9	82713639,0	73642022,3	25532169,9	21723838,8	26658106,7	30295209,3
Świętokrzyskie	17185604,4	17751534,3	15115275,4	14888425,4	5747865,8	5736569,0	3774315,6	3654902,6
Warmińsko-mazurskie	16518613,2	18149182,8	14128328,1	15219467,8	5918190,2	5532321,7	4112324,5	4472737,4
Wielkopolskie	72720991,5	79400594,3	65418648,0	70824581,0	17736806,4	18332849,7	19517645,3	23275509,4
Zachodniopomorskie	34804422,7	33445964,3	30571183,5	29214930,1	9529899,0	7951997,2	8274764,0	8408294,0

a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem. *b* Dane na temat liczby mikroprzedsiębiorstw według województw zamieszczone zostały w rozdziale II.1.

Tabl. 5. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba jednostek		Pracujący							
			ogółem		w tym dla których jest to główne miejsce pracy		właściciele, współwłaściciele, członkowie ich rodzin, wspólnicy spółki			
							ogółem		w tym kobiety	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
OGÓŁEM	1666116	1716255	3526793	3479325	2836283	2797884	1908354	1959866	455136	450915
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10046	9208	25453	20764	22603	18199	12044	10830	1093	787
Przemysł	160764	160940	427083	407800	359341	345776	189914	191070	32248	30134
w tym przetwórstwo przemysłowe	153327	153537	406764	386204	343740	328230	181095	182114	31382	29190
Budownictwo	217682	223449	478754	449623	384596	362606	237235	242088	13103	11090
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	487305	503839	1162601	1159278	995301	990687	586429	605759	186599	185835
Transport i gospodarka magazynowa	128515	135058	246986	260764	198293	206962	139392	147885	10533	10962
Zakwaterowanie i gastronomia	55271	47417	147450	123358	117275	98629	68817	58944	23073	18670
Informacja i komunikacja	50007	53527	90966	94380	67009	69821	57655	61400	6851	6270
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	55166	56442	81194	85431	57731	59914	58593	59959	16457	14653
Obsługa rynku nieruchomości	32949	34137	71929	73883	51966	53252	37267	38981	7712	7037
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	178908	182527	327866	320172	246928	241329	202363	204841	47943	46741
Administrowanie i działalność wspierająca	45040	47953	85658	88249	65141	67126	50242	53114	13022	14378
Edukacja	38159	41365	58010	60190	37876	40919	42076	44628	10665	12006
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	114455	126231	167579	181851	112526	125054	127162	137163	45665	51676
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	16177	16882	25667	26636	17014	17660	17842	19459	3624	3700
Pozostała działalność usługowa	75672	77279	129598	126946	102684	99950	81321	83747	36547	36976

Tabl. 5. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007 (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętna liczba zatrudnionych		Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w zł)		Przychody miesięczne na 1 pracującego (w zł)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010
OGÓŁEM	1346775	1283101	1806	1879	14275	19444
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11728	9232	1466	1497	8226	9289
Przemysł	208675	186224	1695	1803	x	x
w tym przetwórstwo przemysłowe	199290	175939	1669	1769	9518	12182
Budownictwo	215059	186200	1671	1684	14800	18432
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	476349	460538	1747	1846	19787	25981
Transport i gospodarka magazynowa	92721	98168	1681	1619	9854	15277
Zakwaterowanie i gastronomia	58372	51483	1467	1576	7191	7539
Informacja i komunikacja	26643	28099	2741	2965	10520	15293
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16533	22096	2178	2091	28333	76011
Obsługa rynku nieruchomości	27077	27690	2629	2681	51653	37859
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	102777	99791	2300	2350	10982	12401
Administrowanie i działalność wspierająca	28851	28921	2039	2101	8484	12722
Edukacja	11004	11045	2067	2172	6871	7116
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31152	36199	2130	2091	6723	7899
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5261	5685	2288	2003	7265	13104
Pozostała działalność usługowa	34572	31729	1510	1504	3500	3877

Tabl. 5. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007 (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody z całokształtu działalności gospodarczej		Koszty z całokształtu działalności gospodarczej		Wartość sprzedaży detalicznej		Wartość sprzedaży hurtowej	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
	w tysiącach złotych							
OGÓŁEM	738167114,2	761424451,7	651294529,5	668696191,9	188774955,3	178388828,1	183658343,4	203876547,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2367228,4	2188443,6	1498525,3	1358360,4	12717,0	3368,9	4660,6	12578,2
Przemysł	58280620,9	62379509,5	49121759,7	54130226,9	806157,3	613109,0	1495259,5	1257509,0
w tym przetwórstwo przemysłowe	52990951,4	53978003,0	44415728,9	45720375,6	794353,4	572754,3	1452978,3	1167410,6
Budownictwo	87311433,3	91937374,8	70835398,5	78675543,0	717880,5	571441,8	1034481,5	219832,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	341347962,3	343557319,6	321358162,2	322400098,5	184942771,5	174011263,0	180049627,3	200328347,1
Transport i gospodarka magazynowa	37541370,2	45196823,8	32988463,8	38740998,2	552555,4	916245,6	296039,0	881908,7
Zakwaterowanie i gastronomia	11249712,3	9888442,4	10770023,4	9053647,9	121292,9	83024,6	4749,3	7191,4
Informacja i komunikacja	14148097,3	15841334,5	11689493,3	12586774,6	281198,6	256426,6	220328,1	289565,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	63840805,4	70955205,3	60073220,9	67480067,3	420441,1	980171,2	20501,5	131821,0
Obsługa rynku nieruchomości	39363599,9	32562632,0	34026876,0	23890052,0	139368,7	213670,7	255263,5	219833,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	43133666,2	44866028,5	30979269,1	29959566,9	182711,3	190723,4	133824,5	314547,2
Administrowanie i działalność wspierająca	10414217,3	12361494,5	8244449,5	10193060,7	134795,6	132571,0	90718,3	153125,1
Edukacja	5232196,2	4403889,3	3660553,3	3439585,4	43968,2	23356,0	26482,4	8466,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14323792,4	16294128,4	7999403,4	9581845,0	24923,2	71482,5	3094,7	3682,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3290111,6	3610419,5	3291312,9	3199119,9	65178,3	83596,3	5937,4	8398,0
Pozostała działalność usługowa	6322300,4	5381405,9	4757618,2	4007245,2	328995,4	238377,4	17375,8	39741,8

Tabl. 6. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według formy prawnej i wielkości mikroprzedsiębiorstwa**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem		0-5 osób pracujących		6-9 osób pracujących	
a- ogółem b- osoby fizyczne c- osoby prawne ¹		2009	2010	2009	2010	2009	2010
Wskaźnik natężenia mikro- przedsiębiorstw	<i>a</i>	4367	4494	4077	4219	289	275
	<i>b</i>	4128	4260	3898	4043	230	217
	<i>c</i>	239	234	179	176	60	58
Pracujący ogółem na 1000 mikro- przedsiębiorstw	<i>a</i>	2117	2027	1666	1617	8471	8313
	<i>b</i>	1982	1898	1608	1562	8315	8158
	<i>c</i>	4449	4380	2911	2884	9073	8885
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	<i>a</i>	808	748	439	410	6015	5924
	<i>b</i>	693	640	392	366	5800	5747
	<i>c</i>	2805	2701	1464	1411	6840	6584
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	<i>a</i>	52141	54029	42411	45720	189178	181457
	<i>b</i>	46607	49355	38771	42569	179470	175965
	<i>c</i>	147771	139039	121550	118180	226608	201833
Miesięczne przychody na 1 pracu- jącego w mikroprzedsiębior- stwie (w zł)	<i>a</i>	14275	19444	13607	17833	23686	23912
	<i>b</i>	11474	15012	11027	14359	19052	17176
	<i>c</i>	62668	53353	69691	60145	41553	47021
Przeciętne wynagrodzenie miesię- czne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	<i>a</i>	1806	1879	1723	1788	1892	1975
	<i>b</i>	1572	1592	1543	1560	1605	1630
	<i>c</i>	2807	3117	2771	3152	2830	3094
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	<i>a</i>	11,8	12,2	13,7	14,4	8,1	7,7
	<i>b</i>	14,1	15,4	16,0	17,2	9,9	10,6
	<i>c</i>	6,2	5,2	6,9	6,0	5,2	4,1
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsię- biorstw (w %)	<i>a</i>	22,6	20,7	23,3	20,8	21,5	20,4
	<i>b</i>	28,0	26,2	28,6	25,7	26,7	27,5
	<i>c</i>	10,0	8,8	7,4	6,5	13,2	11,6
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsię- biorstw (w %)	<i>a</i>	22,0	23,6	19,4	20,4	26,9	30,2
	<i>b</i>	17,5	17,4	16,8	16,7	19,3	19,4
	<i>c</i>	32,6	36,9	27,2	31,1	39,0	43,5
Udział produkcji budowlano- -montażowej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsiębiorstw (w %)	<i>a</i>	9,6	9,8	9,0	10,4	10,7	8,8
	<i>b</i>	9,7	9,8	8,7	9,4	11,9	10,8
	<i>c</i>	9,3	9,9	9,8	13,0	8,7	6,2

¹ Wraz jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej.

Tabl. 7. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		Przemysł		przetwórstwo przemysłowe		Budownictwo		Handel; naprawa pojazdów samochodowych	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	4367	4494	26	24	421	421	402	402	571	585	1277	1319
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	2117	2027	2534	2255	2657	2534	2653	2515	2199	2012	2386	2301
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	808	748	1167	1003	1298	1157	1300	1146	988	833	978	914
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	52141	54029	86473	90148	56971	51257	55928	53783	75689	59351	41021	41992
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	14275	19444	8226	9289	x	x	9518	12182	14800	18432	19787	25981
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	1806	1879	1466	1497	1695	1803	1669	1769	1671	1684	1747	1846
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	11,8	12,2	36,7	37,9	15,7	13,2	16,2	15,3	18,9	14,4	5,9	6,2
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	22,6	20,7	0,5	0,1	1,2	0,8	1,3	0,9	0,7	0,6	46,8	43,6
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	22,0	23,6	0,2	0,5	2,2	1,7	2,4	1,9	1,1	0,2	45,6	50,2

Tabl. 7. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007 (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Transport i gospodarka magazynowa		Zakwaterowanie i gastronomia		Informacja i komunikacja		Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		Obsługa rynku nieruchomości		Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	337	354	145	124	131	140	145	148	86	89	469	478
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	1922	1931	2668	2602	1819	1763	1472	1514	2183	2164	1833	1754
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	721	727	1056	1086	533	525	300	391	822	811	574	547
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	35427	47800	8679	17605	49165	60802	68295	61570	161969	254052	67937	81667
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	9854	15277	7191	7539	10520	15293	28333	76011	51653	37859	10982	12401
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	1681	1619	1467	1576	2741	2965	2178	2091	2629	2681	2300	2350
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	12,1	14,3	4,3	8,4	17,4	20,5	5,9	4,9	13,6	26,6	28,2	33,2
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	1,3	1,8	1,0	0,8	1,7	1,4	0,7	1,4	0,3	0,6	0,4	0,4
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	0,7	1,7	0,0	0,1	1,4	1,6	0,0	0,2	0,6	0,6	0,3	0,6

Tabl. 7. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według sekcji PKD 2007 (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Administrowanie i działalność wspierająca		Edukacja		Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		Pozostała działalność usługowa	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	118	126	100	108	300	331	42	44	198	202
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	1902	1840	1520	1455	1464	1441	1587	1578	1713	1643
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	641	603	288	267	272	287	325	337	457	411
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	48174	45220	41187	23312	55257	53175	-74 ^a	24363	20677	17782
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	8484	12722	6871	7116	6723	7899	7265	13104	3500	3877
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	2039	2101	2067	2172	2130	2091	2288	2003	1510	1504
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	20,8	17,5	30,0	21,9	44,2	41,2	0	11,4	24,7	25,5
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	1,2	0,9	0,8	0,5	0,2	0,4	1,8	2,1	4,7	4,0
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	0,8	1,1	0,5	0,2	0,0	0	0,2	0,2	0,2	0,7

^a Wartość ujemna wynikająca z niewielkiej straty, tj. nadwyżki kosztów nad przychodami z całokształtu działalności gospodarczej wśród mikroprzedsiębiorstw tej sekcji PKD.

Tabl. 8. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2009-2010 według województw ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw		Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw		Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw		Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)		Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
POLSKA	4367	4494	2117	2027	808	748	52141	54029	14275	19444
Dolnośląskie	4528	4712	2092	1951	797	702	51887	49535	13402	16084
Kujawsko-pomorskie	3931	4105	2065	1894	808	651	46876	50654	11340	16303
Lubelskie	3276	3393	2081	1980	740	674	41602	43273	12265	16201
Lubuskie	4335	4410	2091	2091	799	782	63061	55026	19523	21833
Łódzkie	4237	4546	2195	2046	815	747	40431	45257	11083	15867
Małopolskie	4459	4719	2201	2063	816	735	48950	86667	11368	22808
Mazowieckie	5265	5410	2097	2032	821	786	77095	64451	20679	26711
Opolskie	3592	3576	2102	2098	829	799	49292	55201	14544	17557
Podkarpackie	3013	3236	2118	1973	816	697	42289	34177	12420	17009
Podlaskie	3391	3524	1978	1898	741	671	47409	48949	17316	20934
Pomorskie	4984	4995	2040	2021	775	762	54019	44534	12458	17851
Śląskie	4266	4282	2274	2182	886	829	47876	45956	13689	16924
Świętokrzyskie	3550	3695	2037	1954	744	691	45875	61090	13320	17176
Warmińsko-mazurskie	3799	3880	2049	1994	796	789	44074	52886	9914	14671
Wielkopolskie	5001	5075	2150	2080	845	790	42908	49491	13773	19473
Zachodniopomorskie	5408	5374	1908	1871	681	632	46224	46489	13675	17582

^a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem.

Tabl. 8. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według województw ^a (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)		Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)		Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)		Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)		Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
POLSKA	1806	1879	11,8	12,2	22,6	20,7	22,0	23,6	9,6	9,8
Dolnośląskie	1906	1956	13,6	14,2	25,6	21,8	21,5	23,2	11,6	10,0
Kujawsko-pomorskie	1651	1739	13,3	14,7	28,6	22,5	25,3	31,0	9,2	8,2
Lubelskie	1603	1662	11,0	12,1	28,3	28,9	19,7	17,1	9,4	8,2
Lubuskie	1682	1770	8,6	10,6	13,7	21,3	13,0	18,2	5,7	6,6
Łódzkie	1689	1701	11,3	12,4	26,6	23,9	28,0	27,9	7,2	8,9
Małopolskie	1737	1766	13,1	16,3	28,5	19,9	21,4	13,9	9,5	9,3
Mazowieckie	2176	2341	12,7	10,4	15,8	15,3	22,0	25,1	11,5	11,6
Opolskie	1781	1802	11,5	13,1	22,0	23,7	21,4	25,9	8,5	9,0
Podkarpackie	1571	1627	10,4	9,1	28,3	23,9	18,8	19,4	7,5	7,3
Podlaskie	1639	1720	7,4	11,0	18,7	19,8	15,9	21,2	4,9	15,1
Pomorskie	1895	1871	14,8	11,1	23,0	21,0	20,7	21,0	11,5	10,3
Śląskie	1706	1802	10,3	11,0	24,1	22,7	25,2	31,6	8,7	8,2
Świętokrzyskie	1559	1589	12,0	16,1	29,8	28,7	19,6	18,3	11,8	13,3
Warmińsko-mazurskie	1643	1662	14,5	16,1	31,6	26,7	21,9	21,6	10,4	10,0
Wielkopolskie	1766	1841	10,0	10,8	21,6	20,3	23,8	25,8	9,3	9,5
Zachodniopomorskie	1789	1823	12,2	12,7	24,6	21,2	21,4	22,4	8,9	10,2

^a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem.

W sprzedaży między innymi:

- BIULETYN STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO (kwartalnik)
- SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ŁODZI (kwartalnik)
- ROCZNIK STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - 2007 (CD), 2008 (CD), 2009, 2010, 2011
- WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE – PODREGIONY, POWIATY, GMINY - 2007 (CD), 2008 (CD), 2009, 2010, 2011
- STATYSTYKA ŁODZI - 2006 (CD), 2008 (CD), 2010
- ŁÓDZKI OBSZAR METROPOLITALNY W LATACH 2008-2010, ŁÓDŹ 2011
- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA PODMIOTÓW Z KAPITAŁEM ZAGRANICZNYM W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2008-2010, Łódź 2012
- MIASTA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2000-2007, ŁÓDŹ 2009
- RYNEK PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2005-2010, ŁÓDŹ 2011
- BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2000-2007, ŁÓDŹ 2008
- LUDNOŚĆ. RUCH NATURALNY I MIGRACJE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2010 R., ŁÓDŹ 2011
- ROLNICTWO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2009 R., ŁÓDŹ 2010
- OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2010 R., ŁÓDŹ 2011
- WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2009 R., ŁÓDŹ 2011
- STRUKTURA WYNAGRODZEŃ WEDŁUG ZAWODÓW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2006-2008R., ŁÓDŹ 2009
- KAPITAŁ LUDZKI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2005-2008R., ŁÓDŹ 2010
- ŚRODKI TRWAŁE I DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2008-2009, ŁÓDŹ 2011
- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2008-2009, ŁÓDŹ 2011

WYNIKI Powszechnego Spisu Rolnego 2010

- PSR 2010. RAPORT Z WYNIKÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, ŁÓDŹ 2011

Zapraszamy do zapoznania się z szeroką ofertą wydawniczą znajdującą się na stronie internetowej Urzędu <http://www.stat.gov.pl/lodz>, gdzie prezentowane są w formie elektronicznej zarówno publikacje, jak i informacje sygnałne.